

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

James Ramsay MacDonald

Na drugem mestu v listu poročamo o nenadni smrti dolgoletnega voditelja angleške delavske stranke J. R. MacDonald, ki je bil na potu v južno Ameriko, »na svoje prve počitnice«, kot se je pred svojim odhodom izrazil, kakor da bi slutil, da gre smrti nasproti.

Čudno je življenje tega škotskega delavca, ki se je povzpelo do ministrskega predsednika angleške imperije, ki ga je vodil sedem najbolj težavnih let njegove moderne zgodovine. Čudna je pot tega milosrdnega raznašalca časopisov, ki je svojo politično pot začel kot 40 letnik, sprejel vodstvo stranke, ko je bila še v povojih in jo v viharnem zanosu peljal od zmage do zmage, dokler ni leta 1923 postala najmočnejša stranka Anglije, on pa prvi ministrski predsednik prve delavske vlade. Čuden je tudi miselni razvoj tega pobožnega revolucionarja, ki je kaj rad v svojem rodnem Lossiemouthu na severni škotski obali ribičem razlagal sveto pismo, negoval najbolj izbrane vrtnice v svoji londonski hišici v Hampsteadu, pri tem pa gnil delavsko stranko v borbo proti obstoječemu družabnemu redu in pripravljaval socialistično Anglijo, a se s solzami v očeh kot 70 letni starček posvajal od mladega kralja, ki mu je v zahvalo za velike usluge, ki jih je napravil angleškemu imperiju, zaman ponujal grofovsko krono.

Leta 1866 se je rodil v skromni ribiški kočici. Vso izobrazbo mu je dala osnovna šola, njegova lastna pridnost in hrepenenje po znanju ter njegova čudovita žena, ki so ji škoti še ob življenju moža postavili spomenik v Aberdeenu. Do leta 1900, ko je postal tajnik neodvisne delavske stranke (Independent Labour Party), se je preživljal kot prodajalec časopisov in pisarniški sluga v veliki londonski blagovnici. Leta 1906 je kandidiral in postal poslanec, v parlamentu pa voditelj splošne stranke, a vedno hitreje naraščajoče delavske skupine, ki je l. 1914 na vso moč branila, da bi Anglija vstopila v svetovno vojno, leta 1918 pa, da bi angleška vlada podpisala versajsko mirovno pogodbo. V spodnji zbornici je veljal ne samo za »najlepšega moža«, ampak tudi za najbolj nadarjenega govornika, ki je z lahkoto dvignil nekoliko hladno angleško zbornico in jo popeljal s seboj na krilih svoje bogate domišljije v neko novo dobo brez določenih obrisov, o kateri je pa pripovedoval z nasladi in notranjim prepričanjem, da bo boljše od sedanjega. Leta 1923 je njegova stranka postala najmočnejša v spodnji zbornici in vsa Anglija, ki je vedela, da mora kralj, sledeč demokratičnim načelom angleške demokracije, izročiti oblast temu sanjavelemu škotu z vihrajočimi belimi lasmi, je trepetala, kaj se bo zgodilo. Zgodilo se ni nič. Revolucionarni MacDonald je oblekel kratke hlače in silene nogavice ter šel kralju poljubiti roko, nakar je delavska stranka zvela v svojo oskrbo življenje imperije. Irski hudomušnež Bernard Shaw je takrat zapisal, da obstoja vsa sprememba v tem, »da so mesto zaplesnenih konservativcev nataknil ministrske perike na glave zastopniki delavstva, ki imajo nekoliko preveč masti tam, kjer so njihovi očetje imeli mišičevje«. Proti koncu istega leta ga je strmoglavila intriga s pismom sovjetskega veljaka Zinovjeva, ki je bilo podtaknjeno, a je svoj uspeh le doseglo. Toda nekoliko več kakor 4 leta kasneje se je pri volitvah leta 1929 maščeval in prišel v parlament s stranko, ki je imela absolutno večino vseh sedežev. Pogumno se je lotil dela, da bi uveljavil nekaj svojih nekdajšnjih človekoljubnih idej, boril se je z brezposelnostjo, ki pa mu je rasla čez glavo, skušal svet prepričati, naj se razoroži, in je dal dober zgled, ko je razorožil angleško mornarico tako, da si še do danes ni opomogla, medtem ko so druge velesile nadaljevale oboroževanje. Hotel je dati ustave in samostojna življenja Egiptu in Indiji, pri tem pa naletel na revolucionarno rjovenja nezadovoljnih kolonialnih narodov. Skušal je dati novega življenja angleškemu gospodarstvu, pa je po petih letih vodstva imperija skoraj doživel, da se mu je podrl na glavo.

V tej dveletni dobi, ko se je vsega dal za ideale svoje stranke, a tudi za dobro svoje velike domovine, ko je svoje teorije, ki jim je v dobi rasti Labour stranke kadil, preizkušal v vsakdanjem upravljanju države in jih meril ob zakonih, ki jih postavlja dejansko življenje naroda, ki živi osamljen na otoku, a ga mora preživljati ves svet, so se rodila v njegovih pošteni rodoljubni duši spoznanja, ki jih ni morda bolj čutil kakor doumel, a ki se jim ni izognil. Oni, ki nimajo odgovornosti, so v političnem življenju lahko demagogi. Oni, ki na odgovornih mestih odgovornosti ne čutijo, ker živijo brez pravih pravil, so lahko tirani. MacDonald je imel oboje, globoko moralno osnovo, na kateri je zgradil vzorno zasebno življenje, a tudi svoj pojem državnika, ki odgovarja državi in slehernemu človeškemu bitju, ki v mejah države prebiva. Zato ni mogel postati ne diktator in ne politični demagog. Ko je prišla spoznanja, jih je z veseljem objel in je leta 1931, ko je okrog Anglije grmela gospodarska kriza, žrtvoval svojo politično prošlost in svoje nekdajne ideale, da reši domovino, imperij in ljudstva v njem. Postal je predsednik neke vrste nadstrankarske vlade, pri kateri so sodelovale

Litvinov zapustil tihomorsko konferenco

Pred novimi diplomatskimi zapletilji

Pariz, 10. nov. AA. DNB. Jutranjiki pišejo zelo obširno o nenadnem odhodu Litvinova iz Bruslja. To vest je razširila agencija Fournier. Njegov odhod je v zvezi z razgovorom, ki ga je imel z Normanom Davisom. V tem razgovoru se je pokazalo, da se oba državnika ne strinjata.

Londonski »Daily Telegraph« piše, da je Litvinov tako hitro odšel v Moskvo zato, ker je njegova navzočnost tam zaradi pogodb med Nemčijo, Italijo in Japonsko zelo potrebna.

»Daily Express« piše, da je Edenov prihod v Bruselj v zvezi z novo metodo sodelovanja med Anglijo in Ameriko. List piše, da bo Japonska najbrž zaključila vojno prejo, preden bo konferenca v Bruslju sploh začela z delom, ker je Japonska že zasedla večino severnih pokrajin, Kitajci pa niso več sposobni za borbo.

Napeti razgovori med državniki

Bruselj, 10. nov. AA. Havas. Po svojem prihodu v Bruselj je imel Eden zelo dolg razgovor z voditeljem ameriške delegacije Normanom Davisom. Govorila sta o organizaciji morebitnega pododbora. Oba sta se dotaknila tudi vesti, ki kroži v neki evropski državi, naj se proti trojni pogodbi Nemčije, Italije in Japonske ustanovi zveza Anglije, USA in Sovjetske Rusije. Tem razgovorom ameriški in angleški politični krogi pripisujejo velik pomen. Nervoznost je zavladala posebno zaradi tega, ker je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov nenadoma zapustil Bruselj in odšel v Moskvo. Govori se, da bo Rusija popolnoma odšla iz Bruslja in ni izključeno, da bo odpoklican tudi sovjetski poslanik v Parizu Potemkin.

Glavna ovira za udeležbo Japonske odpadla

Bruselj, 10. novembra. AA. (Reuter.) Po nekem zaupnem sporočilu iz Tokia bo japonski odgovor jasno in kategorično odklonilen glede vabila na bruseljsko konferenco. Kot glavni razlog navaja navzočnost sovjetske delegacije na tej konferenci.

Japonski politični krogi pa izjavljajo, da niso popolnoma zaprti vrata možnosti angleško-ameriškega posredovanja, čeprav se tudi ta možnost zdi malo verjetna.

— do novega japonskega odgovora

Bruselj, 10. nov. c. Pred današnjo sejo konference se je razvila huda borba med angleškim in ameriškim stališčem na eni in pa francoskim in ruskim stališčem na drugi strani. Šlo je za pododbor konference, ki naj pripravlja pogajanja za posredovanje med Kitajsko in Japonsko.

Anglija in Amerika sta se zedinili, da bi naj bil ta odbor vsekakor nekakšna anglosaška ustanova in daleč proč od Zveze narodov. Rusija se je tako postavila proti, podpira jo pa sedaj tudi Francija. Delbos je baje danes nastopal zelo ostro in dosegel toliko, da se o pododboru ne bo govorilo do petka, to je do dne, ko je Japonska obljubila, da bo odgovorila na novo vabilo.

Sovjeti smatrajo konferenco za zaključeno

Pariz, 10. novembra. b. V levičarskih krogih so v velikih skrbih zaradi tega, ker je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov nenadoma odpotoval iz Bruslja v Moskvo. Splošno smatrajo, da se bodo odnosi med Francijo in sovjetsko Rusijo nekoliko poslabšali, če ne bo prišlo celo do razkola med Parizom in Moskvo. Litvinov je odpotoval v Moskvo, akoravno je bil naprošen od francoskih vladnih krogov, da počaka na prihod francoskega zunanjega ministra Delbosa. Vse kaže, da Litvinov ni hotel sprejeti Edenovega in Davisovega predloga, da se skupaj z Italijo osnuje ožji odbor, sama konferenca pa odgodi. Litvinov je še večer poročal Normanu Davisu, da po podpisu protikomunističnega pakta bruseljska konferenca nima nobenega smisla več. Po daljnih vesteh iz Bruslja je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov tudi zahteval, da se takoj sklene blokada proti Japonski in da se ta sklep sporoči Tokiju še pred odgo-

ditvijo konference. Angleški politiki so izjavili Litvinovu, da britanska vlada želi pogajanja v čim večjem obsegu in tudi v sporazumu z Italijo in Nemčijo. Francoska vlada se je priključila temu angleškemu stališču. Pri odhodu je Litvinov izjavil, da sovjetska Rusija smatra bruseljsko konferenco za zaključeno in ne bo tja nič več pošiljala svojih delegatov.

Japonska odpoveduje tihomorsko pogodbo

Tokio, 10. nov. b. Mikado je danes podpisal trojni pakt, katerega je v Rimu podpisal v njegovem imenu japonski poslanik Hota. Iz zunanje ministrstva poročajo, da bo Japonska te dni odpovedala pakt devetih sil o Tihem morju.

Bržkone bo Japonska ta pakt popolnoma odpovedala, da na ta način dobi proste roke za akcijo proti Kitajski.

Sovjetska Rusija se sama enači s kominternom

Rim, 10. nov. AA. (Havas) Sovjetski poslanik v Rimu Boris Stein je obiskal italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in izjavil, da njegova vlada misli, da je trojni protikomunistični pakt naperjen proti Sovjetski Rusiji. V zvezi s tem naglašajo v italijanskih političnih krogih, da Sovjetska Rusija s tem protestom priznava, da je komintern isto kakor Sovjetska Rusija.

Prelom . . .

b. Ta Demarša sovjetskega poslanika v Rimu, kakor tudi sovjetski korak v Varšavi bosta imela daljnosežne posledice. V zvezi z vsem tem ni izključeno, da bo še tekom tega tedna Italija odpovedala italijansko-sovjetsko pogodbo, ki je bila sklenjena leta 1933. Italija je mnenja, da bo njenemu zgledu sledila tudi Poljska, ki ima z Rusijo podoben pakt.

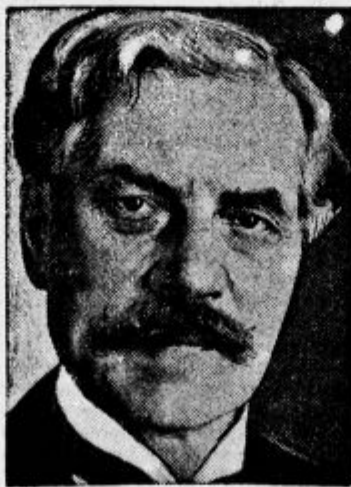
Ob smrti MacDonalda „Prve počitnice“

London, 10. nov. AA. Havas: Ramsay MacDonald se je v petek vkrcal na parnik »Reina del Pacifico« in se podal na svoje »prve počitnice v življenju«, kakor se je izrazil pred odhodom. Na parniku mu je postalo slabo in je podlegel bolezn, za katero je bolehal že leto dni.

Meseca maja mu je kralj ponudil lordski naslov. MacDonald pa se je zahvalil za to odlikovanje.

Vest o smrti bivšega predsednika vlade Ramsaya MacDonalda je sprejel njegov zet dr. Michelson. Radiogram je bil oddan s parnika ob 20.45. MacDonald je bil na poti v Južno Ameriko. Smrt je nastopila zaradi srčne kapi. MacDonald je dne 12. oktobra slavil svoj 71. rojstni dan.

Tрупlo pokojnega Ramsaya MacDonalda so položili na oder na parniku »Reina del Pacifico«, ki pluje v Južno Ameriko. Krsto bodo izkrcali na

vse stranke, izvzemši večjega števila njegovih lastnih pristašev, ki so mu obrnili hrbet in ostali zvesti — teorijam. To vladlo je z velikim uspehom vodil 4 leta in so se leta 1935 le težko odločili za njegov odstop, ki je postal nujen zaradi slabega zdravja tega moža, ki je stopal v svoje sedemdeseto leto in je pri odhodu z odgovornega mesta izrazil željo, »da bi zdaj rad samo spal, mnogo spal«, da si odpočije od truda zadnjih let. V naslednji vladi je ostal podpredsednik in sta Stanley Baldwin in Ramsay MacDonald skupno odšla s političnega pozorišča, ko je letos 28. majnika kralj Jurij VI. poveril vodstvo imperija Chamberlainu.

Odšel je v polni tišini v politično samoto, kamor ga ni sledil noben javen simpatičen odmev niti od nekdajnjih pristašev stranke,

Bermudih, odkoder je bodo prepeljali na Škotsko. Pokopali ga bodo v Lossiemouthu, kakor je pokojnik svoj čas izrazil željo.

Žalna seja vlade

Angleška vlada je imela danes dopolndne svojo redno tedensko sejo. Ker se Eden mudi v Bruslju, niso na tej seji razpravljali o zunanje političnih vprašanjih.

Na seji je vlada z ganljivimi besedami izkazala spoštovanje pokojnemu Ramsayu MacDonaldu in izrekla rodbini sožalje po državnem tajniku za dominione Malcolm MacDonaldu, pokojnikovem sinu, delegatu na tihomorski konferenci, ki se je danes vrnil iz Bruslja.

Vtis v angleški javnosti

London, 10. nov. AA. (DNB) Londonski jutranjiki prinašajo obširne posmrtnice ob smrti bivšega ministrskega predsednika R. MacDonald. »Daily Express« pravi, da je pokojni MacDonald storil velike usluge svoji domovini. Nikoli ne bo moči pozabiti, da je bil pokojnik v krizi leta 1931 zadosti pogumen, da je postavil interese naroda nad koristi stranke, da se je razšel s prijatelji in prevzel riziko, da ga ne bodo razumeli.

»News Chronicle« pravi, da bo zgodovina šele pozneje izrekla svojo sodbo. Toda o pokojniku kot človeku ne more biti nobenega dvoma.

»Daily Herald« pa piše med drugim, da je bila zgodovina zadnje dobe MacDonaldovega življenja zmotna in služba načelom, ki pomenijo pravo nasprotje njegovega prejšnjega 25-letnega političnega delovanja.

London, 10. novembra. AA. (DNB) Lansbury je odstopil kot predsednik delavske parlamentarne skupine. Izjavil je, da hoče odslej delati samo za pacifizem. Za predsednika skupine je bil izvoljen poslanec Johnston.

ki jo je on popeljal do najvišje moči, niti od nasprotnih strank, ki jih je njegov demokratični duh obvaroval pred hudimi preizkušnjami. Toda v politično zatijje ga je sledilo spoštovanje vseh Angležev brez razlike političnega prepričanja; spoštovanje pomešano s hvaležnostjo, da je politični poskus, ki bi se bil drugod uvažal s krvoprelitjem, izvedel brez velikih pretresov in da je dokazal, da je delavska stranka v Angliji — daleč od istoimenih fantazmov po Evropi — tveval del angleške domovine in enakovreden čuvár zakladov angleških tradicij in državnih vrednot.

Navidežno je življenje in delovanje Ramsaya MacDonalda natrošeno z razočaranji. Zgodovina bo pokazala, da je bilo v veliki in hudi dobi plodonosno in eden največjih prispevkov k moči moderne Anglije.

Delbos bo šel tudi v Atene in Ankaro

Pariz, 10. nov. AA. Havas. Zunanji minister Delbos bo potoval po Srednji Evropi med 10. in 25. decembrom. Načrt potovanja še ni točno določen, vendar se govori, da bo najprej obiskal Varšavo, nato pa Prago, Bukarešto in Belgrad.

Delbos odgovarja s tem potovanjem na vabilo, ki so mu jih dostavili med svojim bivanjem v Parizu kralj Karel II., maršal Rydz Smigly, Beck, Kroota, dr. Stojadinović in Tatarescu.

Pariz, 10. nov. AA. DNB. »Petit Parisien« piše, da bo po obisku v Varšavi, Pragi, Belgradu in Bukarešti zunanji minister Delbos na svojem drugem potovanju v februarju obiskal še Atene in Ankaro. »Matin« piše, da bo Delbos v januarju obiskal skandinavske države.

Tatarescu pred odstopom

Bukarešta, 10. novembra. b. Danes pričakujejo odstop predsednika vlade Tatarescu in njegove vlade. Sinoči je kralj Karel sprejel voditelja liberalne stranke Dino Bratianu, danes pa je bil sprejet predsednik konzervativne stranke Gregor Filipescu, morda pa bo sprejet še bivši ministrski predsednik Vojevod Voevod. V levičarskih krogih pričakujejo, da bo novo vlado predstavljal Mihalace, predsednik narodno-kmetjske stranke, medtem ko so politični krogi prepričani, da bo kralj poveril sestavo nove vlade dosedanjemu ministrskemu predsedniku Tatarescu. Parlament bo razpuščen 4. decembra, nove parlamentarne volitve pa bodo od 15. do 18. decembra.

O belgijski vladi

Bruselj, 10. nov. c. Mandatar krone Spaak še vedno ni sestavil svoje vlade. Vse dopoldne se je še pogajal. Zunanje ministrstvo je sedaj ponudil znanemu katoliškemu politiku Cartonu de Wiartu, ki sedaj zastopa Belgijo v Zenevi pri ZN. Carton de Wiart je v načelu sprejel, vendar pa je izjavil, da mora dobiti še pristaneke svojih strankarskih prijateljev. Odpotoval pa je takoj iz Zeneve.

Telefon Kerenskoga

Pariz, 10. nov. AA. (Stefani) Odkrili so tajno telefonsko zvezo s stanovanjem Kerenskoga, s pomočjo katere so prisluškovali telefonskim razgovorom, ki jih je vodil Kerenski s svojimi sodelavci. Policija je prijela nekega Francoza in nekega Španca, ki oba spadata med »protifašiste«.

Zagrebska vremenska napoved: Deževno in oblačno.

Zemunska vremenska napoved za 11. nov.: Oblačno in deževno vreme v vsej kraljevini, posebno v zahodni polovici. Toplota bo padla v zahodnih delih in posušila drugod.

Dunajska vremenska napoved: hladno, deževno vreme.

Predsednik grške vlade zavrača tuje vplive na Grčijo:

„Grčija je popolnoma neodvisna država“

Atene, 10. nov. AA. (Atenska agencija.) Listi objavljajo danes besedilo govora, ki ga je imel predsednik vlade Metaxas na banketu, ki so ga njemu na čast priredili v Patrasu. O zunanji politiki je Metaxas izjavil med drugim naslednje:

»V zunanji politiki vemo dobro, kako moramo delati. S svojimi balkanskimi zavezniki smo v najbolj boljših in nerazdružljivih stikih. Naše zveze s Turčijo so zelo tesne in trajne. V spore v Evropi se s svojimi zavezniki ne mešamo.

Grčija je v prav prijateljskih stikih z vsemi državami in podpira s svoje strani vsako prizadevanje za ohranitev miru. Pod našim vodstvom se Grčija ne bo nikoli pognala v kake politične pustolovščine. Čeprav dela vsestransko za mir, se pa istočasno pripravlja za morebitno obrambo svojih pravic in nedotakljivosti svojega ozemlja. Naše živje za vojaško pripravljenost so velike.

V takih okoliščinah ne moremo razumeti tistih, ki si žele zapletljive in mednarodne vstojen samo zato, da bi padel režim od 4. avgusta 1936. To pomeni isto, kakor želeli razpad Grčije. Drugi pa, ki nimajo nobenega nad seboj, hrepene v svojem obupu po tujem nastopu v naše notranje zadeve. Nobena tuja država ne bo posegla v notranje stvari Grčije, bodisi posredno ali neposredno. Grčija je popolnoma neodvisna država, ki jo danes

zelo dobro vodijo in ki pomeni sedaj dragocenega činitelja za ohranitev evropskega mira.

Ce se razne neodgovorne osebnosti iz tujine skušajo zanimati za naše notranje zadeve, brez vsakega znanja o nas, jim že vnaprej svetujemo, naj tega ne store in naj nas pustijo pri miru. Grki ne potrebujejo nasvetov iz tujine. Odklanjamo tuje nasvete o ureditvi našega notranjega življenja, kakor se tudi mi ne brigamo za njihove notranje zadeve in jim ne dajemo svojih nasvetov. V trenutku, ko je grško ljudstvo potrdilo našo upravo in naše početje, nam to zadošča.

Metaxas vpisan v knjigo „pokroviteljev sinov Izraela“

Atene, 10. nov. AA. Atenska agencija poroča: Veliki solunski rabin je v družbi več odličnih židov obiskal predsednika vlade Metaxa in mu izročil listino o njegovem vpisu v zlato knjigo pokroviteljev sinov Izraela. Veliki rabin je porabil priložnost, da je izrekel globoko zvestobo grških židov do kralja Jurija in do grške nacionalne vlade. Dalje je dejal: »Prosim vas, da sma-

trate vpis vašega imena v knjigo pokroviteljev izraelskih sinov kot znak priznanja in hvalečnosti židovskega naroda, ki se je po tolikih stoletjih preselil s sionskih gora na sveto goro Akropolo.

Metaxas se je toplo zahvalil za izkazano čast in poudaril, da je bilo razmerje med Židi in Grki zmerom prišerno. Grčija je v Židih zmerom videla svoje sinove in ni delala nobene razlike med posameznimi državljani. Židje so že od nekdaj videli v Grčiji svojo pravo domovino.

General Tomić poskusil samomor

Belgrad, 10. novembra. AA. Davi ob enih je poskušal izvršiti samomor poveljnik Belgrada armadni general Vojislav Tomić. Poskus samomora je izvršil v svoji spalnici na postelji; ustrelil se je z revolverjem v srce. Rana je zelo nevarna, njegovo življenje je v nevarnosti.

Takoj po poskusu samomora so vojaška oblastva izvedla preiskavo, vendar se ni moglo o vzrokih poskusa samomora nič zanesljivega zvedeti, kajti Tomić ni pustil nobenega pisma, v katerem bi pojasnil to svoje dejanje. Znano je pa, da se general Tomić zadnje čase ni dobro počutil in da je bil precej nervozen in potr.

Mariborska JNS snubi, vabi in prosi

Mariborska krajevna organizacija JNS je zadnje dni razposlala Mariborčanom, tudi takim, ki niso nikoli bili njeni simpatizerji, ganljivo snubilo pismo, v katerem pravi med drugim: »Zadnji dogodki v Sloveniji, zlasti oni ob obisku g. Petra Živkovića, so nam pokazali, da se bliža odločilna bitka med jugoslovansko, demokratično in socialno orientiranimi nacionalisti na eni ter med separatisti, razdiralci naše državne skupnosti, od klerikalcev pa tja do komunistov, na drugi strani.« Tudi to je se pristavljeno, da je JNS edina stranka v Sloveniji, ki visoko dviga slovenski in jugoslovanski prapor. Prav lepo prosijo v okrožnici tudi to, da bi plačevali članarino, ki je tudi za JNS, odkar je v poziciji, postala važno vprašanje. V pristopni izjavi, ki je okrožnici priložena, se mora zavezati, da se bo »podvrgal strankini disciplini. Od JNS bi sedaj želeli le še to, da nam v posebnih okrožnicah sporoči, koliko kalinov se je odzvalo njenemu vabilu. Prosimo pa točnih števil, da jim pozneje ne bo treba izjavljati, da so dvakratno ali večkratno število objavili kar tako za spomin.

Navdušenje za depolitizacijo

Jutrov popoldnevnik ves navdušen ponatiskuje izvajanja nekega občinskega banovinskega glasnika doli z juga, ki se pritožuje, da so občine postale preveč politične, oz. da v občinah vladajo politične stranke. Jutrov popoldnevnik k tem izvajanjem pristavlja, da so to pametne besede.

Kameleonstvo kazinotske mafije je res obudovanja vredno. Dovolili bi se vprašali Jutrov krog, če se še spominja, kdo je pred nekaj leti v Sloveniji devetdeset občin »depolitiziral« na ta način, da je enostavno odstavil od ljudstva izvoljene župane in na njih mesta posadil svoje strankarske priganjace. Se morda g. Kramer & Comp. še kaj spominjajo tistih dni. Danes se seveda v svojem listu zavezujejo za to, da bi bilo zopet dobro občine »depolitizirati«, zato, ker imajo ljudske župane... in sicer depolitizirati na že poznani način.

Ta klapa je vedno proti ljudstvu, vedno proti slovenskemu narodu in je še toliko arogantna, da te svoje mržnje do naroda niti ne prikriva.

Kšeft in ideje pri slovenskih jns-arjih

Dobra ali slaba vzgoja se človeku pozna vse življenje. »Jutrov« je n. pr. bilo z vsega početka svojega življenja privrženo na ovaštvo, da med slovenskim narodom išče in izveduje prevratne, protidržavne, separatistične in vse mogoče elemente. To je bil njegov politični kruh vsa dolga leta. Nepristano je funkcioniral kot kakšen detektiv ali žandar in brskalo za nasprotniki centralizma in integralizma in jih gonilo pred sodišče. To je delalo »Jutrov« vse dolje, dokler mu je ta ovaštvo prinašalo kaj koristi. Zelo pa so se zmogli vsi tisti, ki so mislili, da »Jutrov« kako načelno jugoslovensko stališče narekuje centralistično in unitaristično smer. Kajti kakor hitro ta denunciatna obrt v službi centralizma in unitarizma ni šla več v klase in je po izjavi »Jutrovih« delničarjev pričela »Jutrov« nakladati plahneti — se je naše dično, z vsemi jugoslovanskimi unitarističnimi žvabami namazano »Jutrov« z enako vnetostjo vrglo v drugo skrajnost — in prav tako marljivo sliko sedaj za vsemi tistimi, ki bi ulegli bili za narodno edinstvo. Danes hoče »Jutrov« — ki pa ni premenilo niti ene osebe ne med delničarji, ne med uredniki — veljati za strankarsko slovenoborsko (to besedo je samo iznašlo) in dan za dnem postavlja na eramotni oder slehernega, ki je za narodno edinstvo. S tako krčevito hito opravljajo ti zacementirani in zaplombirani jugoslovenci svoj posel, da se svoje smešnosti in svojega političnega pajcavstva menda komaj zavedajo. Menda celo mislijo, da bodo s svojim vpitjem mogli zabrisati svoje očelstvo za ves centralizem in unitarizem in za vse batinaštvo, ki so ga uvajali v državno upravo kot sistem vladanja.

Pa so res tiči tile Jutrovci. Javnosti se odpira najlepša prilika za razmišljanje o odnosu med kšeftom in idejo. Tako so hodili vsi ti jugoslovenci v vseh mogočih uniformah okrog, da bi človek mislil, da se bodo dali za jugoslovenstvo obesiti. Toda ta nacionalna poza je bila v svojem času prav tako le dobičkanosen kšeft, kakor menda upajo, da bodo sedaj z lovom na unitariste in centraliste zopet napravili kšeft in zaslužili. Ampak naprednjaki so si pa le ostali dosledni!

Osebnosti

Belgrad, 10. novembra. m. V 4-2. je postavljen inž. Rado Kregar, profesor državne srednje tehnične šole v Ljubljani.

Za banskega svetnika 4-2. je napredoval Franc Mramor, politično-upravni tajnik na banški upravi v Ljubljani, v VII. skupino Davorin Domaj, ekonom VIII. skupine na banški upravi v Ljubljani, v IX. skupino Ciril Jerina na področju belgradskega železniškega ravnanstva.

Pri glavnem ravnanstvu državnih železnic so napredovali v VIII. skupino Ivan Šmuc, Franc Rijavec, Leo Toplak, Anton Lukman, Franc Letenčič, Ivan Pintar, Alojzij Baloh, Albin in Viljem Lajnsček, Franc Hajbanovič, Francišek Baš, Olga Leskovar, v IX. skupino Franc Kosi, Ivan Kus, Ivan Stefanovič, Franc Meško, v X. skupino Viktor Pompe in Josip Dolenc.

Prestavljena sta Edvard in Pavla Kuner iz oddelka za kontrolo dohodkov pri glavnem železniškem ravnanstvu v Belgradu v prometno-komercialni oddelk ljubljanskega železniškega ravnanstva.

Imenovan je Ivo Andrić, svetnik 4. skupine, 1. stopnje pri zunanjem ministrstvu, za pomočnika zunanjega ministra v 2-2.

Dr. Josip Macan, tajnik v 5. skupini pri poslanstvu v Madridu, je imenovan za svetnika v 4-2. pri istem poslanstvu.

S kraljevskim ukazom so povišani Radoje Milosavljevič, tajnik v 6. skupini pri zunanjem ministrstvu, za tajnika v 5. skupini v istem ministrstvu; Vojimir Holec, tajnik v 7. skupini v zunanjem ministrstvu, za tajnika v 6. skupini, in Dušan Drašković, vicekonzul v 7. skupini na generalnem konzulatu v Marseillu, za tajnika v 6. skupini v zunanjem ministrstvu.

Na predlog vojnega ministra sta upokojena topniški general Pantelije Djukić in pehotni brigadni general Dragotin Stamenković.

Jutri se poročita v Osijeku dr. Ivan Vrtačnik, višji pristav trgovinskega ministrstva, ter gđc. Alica Kovačič iz Osijeka. Mlademu simpatičnemu paru želimo vso srečo!

Trst, 10. novembra. Te dni je promoviral za doktorja gospodarske znanosti na tržaški univerzi za trgovinsko in gospodarsko vedo g. Jakob Toni iz Škofljice, upravni tajnik ljubljanske radio postaje in član katoliškega akademskega društva »Danica«.

Svetovni položaj v angleških očeh

London, 10. novembra. AA. (Reuter.) Predsednik vlade Chamberlain je sinoči govoril na banketu v Guildhallu. Ta banket je vsako leto, ko nastopa novi župan svoje mesto. Chamberlain je rekel med drugim:

»Podaljšanje spora na Daljnem vzhodu lahko zelo škoduje velikim narodom. Predlog za sporazumno sodelovanje na bruseljski konferenci je prvi korak k izpolnitvi želja, ki jih je izrazil predsednik Roosevelt, da naj se namreč upostavi tesnejše sodelovanje med narodi, ki žele mir, da tako podpro odstranjevanje težav v vseh delih sveta.

Govorec o Evropi je rekel Chamberlain, da je najhujši največji uspeh španske krize v tem, da se je upostavilo tako tesno sodelovanje med Anglijo in Francijo. Govorec o Franciji je opozoril na velike gospodarske in finančne težave, ki so težile to državo v zadnjih letih.

Dotaknil se je tudi razmer v Italiji in Nemčiji in poudaril, da vse angleško javno mnenje želi, da bi se odnosaji s tema državama zboljšali, vendar pa ne mara pri tem dopustiti, da bi kdo posegal v vprašanja notranje uprave.

Rekel je še, da je danes gospodarski položaj že boljši kot pa je bil v letu 1929. Svet bo tudi našel sredstva, da se osvobodijo tekme v oboroževanju in strahu, ki ga taka tekma vsiljuje vsem ljudem.

Odmev v Italiji:

„Angleški politiki preveč govore“

Rim, 10. novembra. AA. »Diplomatska informacija« je danes izdala noto, v kateri pravi med drugim, da italijanski diplomatski politični krogi komentirajo govor predsednika angleške

vlade na banketu pri vstoličenju novega londonskega župana. Ti krogi naglašajo, da v nobeni državi ne podajajo toliko izjav, kakor na Angleškem, pripominjajo pa, da te izjave ne pridejo zmerom v ugodnem trenutku, še več, dostikrat so celo škodljive. Tem bolj, ker prihajajo od ljudi, ki so bili na vladi, ali ki bodo prišli na vodstvo države. Te izjave, ki so po sodbi italijanskih političnih krogov tako pogoste, govore več kakor je potrebno, zato primerjajo te izjave z izjavami italijanskih odgovornih činiteljev, ki dajejo največ dvakrat ali trikrat na leto ob izjemno važnih prilikah takšne izjave.

Glede zadnjega Chamberlainovega govora izjavljajo v rimskih političnih krogih, da je poseben omembe vreden tisti del njegove izjave, kjer pravi Chamberlain, da se ne more pričakovati, ali bolje, da ni mogoče upati v oslabitev osi Rim-Berlin. Ta del Chamberlainove izjave je treba posebno poudariti zato, ker prihaja neposredno po podpisu trojnega protikomunističnega pakta, ki ga tako imenovane velike demokracije niso pravilno ocenile. Toda cilji, oblika, okvir in meje tega pakta so jasno zarisani v besedilu, ki je javno izšlo in ki ga ni moči razlagati drugače kakor tako, kakršno je. Iz Chamberlainovega govora bi se moglo sklepati, da se bo britanska vlada prej ali slej zatekla k normalnim diplomatskim metodam in da se bo skušala sporazumeti z neposrednimi razgovori. Takšne metode je sicer fašistična vlada še zmerom bolj cenila kakor druge. Če tako misli tudi angleška vlada, se sme reči, da je sporazumevanje olajšano. Če je pa izjava samo ena izmed tistih, ki ji je namen ustreči poslušalcem in jih za trenutek razvedriti, globljih namenov pa nima, je treba izjaviti, da je račun popolnoma napačen in da se ne bo nihče dal zapeljati ali presenetiti.

Japonska se pripravlja „na vse“

Tokio, 10. nov. AA. Havas: Vlada je sprejela načrt zakona o splošni mobilizaciji vseh sil naroda. V načrtu se predvideva kontrola industrije, kapitala, parobrodskih društev, uvoza, razdelitve materialnih dobrin in surovin. Načrt obsega še nekatere odredbe vojaškega značaja.

Ta načrt bo vlada predložila parlamentu med prihodnjim zasedanjem in bo tudi objavljen, ko bo položaj tak, da bo izvajanje tega načrta potrebno.

Dobro poučeni opazovalci pravijo, da je ta načrt »totalne mobilizacije in ustanovitve glavnega cesarskega stana dokaz, da hoče biti Japonska pripravljena na vse, če bi se povečale zunanje težave.

Rooseveltovi pogoji

Washington, 10. nov. AA. DNB: Sin predsednika japonske vlade Fumikata Konoje, ki študira v USA, je v spremstvu japonskega veleposlanika v Washingtonu, izročil predsedniku Rooseveltu lastnoročno pisano pismo princa Konoje.

11. november — dan miru

Kako čudovito lep je bil mir pred 19 leti, ki se je na današnji dan porodil iz neizmernega gorja vojnih grozot! Kdor je doživel tiste dni, ne bo pozabil, s kolikim ganotjem je poslušalo ljudstvo vest o sklepu miru, ki je prišla nad narode, kakor novo veselo oznanilo. Mehkoba je obšla človeška srca, novo upanje je zrastle in vera v dobro voljo in spravo med narodi. Pri tem smo skoraj prezrli otožni lesk tistih oči, ki so vedele, da med vračajočimi se zaman iščejo svojih dragih. Svet je bil ves kakor prenovljen, kakor opran v solzah trepetih vojnih žrtev. Ljudstvo je čutilo, da se je raz njega odvalila srahota mora. Zopet so se narodi čutili bližje drug drugemu v upanju, da je konec sovraštva, ki razdvaja narode.

V teh 19 letih smo ves čas živeli v strahu za mir. Mir se nam zdi kakor drago bitje, ki leži v težki boleznini in ki ga obdaja množica zdravnikov, da ga ohranijo pri življenju. Velikokrat smo se že zgrozili ob vznemirljivi vesti, da je to drago bitje v zadnjih zdihljajih, vedno pa se je, hvala Bogu, še posrečilo, da je ostalo pri življenju. Mi ljubimo mir, ker se dobro zavedamo, da bi z njegovim koncem zginilo v grob tudi brez števila tistih, ki jih ljubimo kakor svoje lastno življenje. Bilo bi uničenih zopet neizmerno teles in tudi neizmerno duš ter razen tega tudi nešteto drugih

stvari, na katere smo navezani skoraj tako, kakor na živa bitja.

V tej negotovosti za mir se katoliški narodi z vedno nujnejšo prošnjo obračajo na skupnega Očeta vsega človeštva, da nam ohrani mir. Sicer božji mir ni tisti, kakor ga svet more dati. Toda, kako priti do notranjega miru, ako se vse okrog nas ljudje pobijajo? Čelo veliki papeži in veliki svetniki so trepetali v grozni senci vojne. Mnogo bolj smo torej mi upravičeni in prav je, da se dan za dnem dvigamo iz srede katoliškega ljudstva proti nebu prošnja: »Pridi k nam tvoje kraljestvo!« Da, njegovo kraljestvo naj pride med nas in med narode, ne pa kraljestvo satana, ki najde svoje radosti v tem, da se ljudje sovražijo med seboj, da se pobijajo, da se izdajajo. Ako prosimo miru od Boga, prosimo od njega zelo velik čudež pri sedanjih razrušanosti, ki vlada v svetu, pri razdrobenosti duš in pri sovraštvu, ki je napolnilo mnoga srca.

Naj nam pri naših prošnjah za mir in pri našem mirnem stremljenju pomaga tudi pomoč tistih milijonov, ki so padli na bojnih poljanah ali pomrli za posledicami vojne zato, da bi mi v miru živeli. Mislimo večkrat na te žrte človeške zaslepljenosti in človeške sovražnosti, da bo naša volja močnejša in trdnjeja v miru in mirnem sožitju med narodi.

Dr. Mahmud Behmen umrl

Sarajevo, 10. nov. m. Danes ob 13.30 je umrl ravnatelj tukajšnje »Pravde«, glasila JRZ, dr. Mahmud Behmen, brat ministra brat listnice dr. Setkije Behmena. Pokojni dr. Mahmud Behmen se je rodil 4. marca 1895 v Stolcu. Leta 1912 je bil ob priliki dijaških nemirov v Bosni izključen iz vseh šol ter je maturiral v Sinju. Vpisal se je na vseučilišče v Zagrebu, kjer je študiral pravo. Po svetovni vojni, ki jo je prebil na raznih bojiščih, je bil postavljen 1923 za glavnega tajnika Jugoslovanske muslimanske organizacije. Leta 1927 je bil izvoljen za poslanca v kladanjskem okraju na listi sedanega prometnega ministra dr. Spaha, predsednika JMO. Pri zadnjih petomajskih volitvah je skupno z ostalimi člani bivše JMO kandidiral v zenickem okraju ter dobil blizu 5000 glasov. Pogreb pokojnika bo jutri popoldne.

Konferenca denarnih zavodov

Belgrad, 10. nov. m. V prostorih Izvozne banke je bila pod predsedstvom dr. Vlade Markovića, predsednika Združenja bank, konferenca zastopni po posameznih denarnih zavodov. Na konferenci so pretresali vprašanje likviditetnih kreditov Narodne banke za denarne zavode, s katerimi naj bi se omogočilo predvsem izplačilo vlog malih vlagateljev. Zastopniki denarnih zavodov so soglasno ugotovili, da bi bilo želeli, da Narodna banka zviša objavljenе kredite vsaj na dvojni znesek, da bi se dosegel določen cilj. Zlasti naj bi se pomagalo malim denarnim zavodom, ki so večino svojih vlog naložili v kmečke posojila, odstopljena sedaj PAB. Kot zastopnika slovenskih denarnih zavodov sta se udeležila konference dr. Slokar za Društvo denarnih zavodov in dr. Murko za Zvezo jugoslovanskih hranilnic.

Mladi častniki postavljajo japonski program

Tokio, 10. novembra. b. »Niši-Niši« objavlja maksimalni program zveze mladih japonskih častnikov, ki se borijo na Kitajskem. Ta program obsega pet točk, in sicer: 1. Odstranitev nankinske vlade in izključitev vsakega komunističnega vpliva na Kitajskem; 2. Anglijo je treba pozvati, da spremeni svoje stališče, ker je ona neposredni krivec za dogodke na Daljnem vzhodu; 3. končna ureditev vseh nesoglasij s Kitajsko in konec boljševizacije Daljnega vzhoda; 4. Japonska vojska je pripravljena ustanoviti novo vlado na Kitajskem, pri čemer bo maršal Čankajšek ostal lahko ministrijski predsednik, ne bo pa smel opravljati kakršnih funkcij; 5. nova kitajska vlada bo morala biti vestna ter bo morala obvezno sprejeti sledeče pogoje: a) pristopiti bo morala k protikomunističnemu paktu z Japonsko; b) demilitarizirati se bodo morale številne cone na Kitajskem; c) v vseh krajih Kitajske se bodo ustanovile japonske garnizije; d) Japonska se bo morala pridružiti gospodarskemu bloku med Japonsko in Mandžurijo.

Ta maksimalni program zveze mladih častnikov ni sprejela niti japonska vlada, niti japonsko vojno ministrstvo, nihče pa ne dvomi, da bo igral usodepolno vlogo pri bodočih pogajanjih za ureditev spora na Daljnem vzhodu.

Šah

Amsterdam, 10. nov. b. Snocih sta Aljehin in dr. Euwe igrala 15. partijo. Aljehin stoji zelo dobro. Partija je bila prekinjena v 40. potezi in se nočjo nadaljuje.

Novi Sad, 10. novembra. m. Tukajšnje kasačjsko sodišče je razveljavilo oprostilno sodbo, ki jo je izrekel tukajšnje okrožno sodišče v znani pomlajevalni aferi, zaradi katere je sedel na zatožni klopi tudi novosadski zdravnik dr. Kolesnikov.

Ob poljskem državnem prazniku

Malokatera slovanska država ima tako tragično preteklost, kakor Poljska, ki praznuje danes svoj največji narodni praznik, praznik »vstajenja od mrtvih«, kakor se v mehkih poljskem jeziku imenuje ta dan, ki je obenem tudi dan evropskega miru. Tedaj je — pred devetnajstimi leti — pre-

Predsednik poljske republike Moscicki

vzel pokojni veliki poljski bojevnik revolucionar in državnik Józef Piłsudski, ko se je vrnil iz magdeburske ječe, najvišjo oblast v roke in proglasil Poljsko republiko, ustvarjajoč s tem sen stoletij, o katerem so v zamaknjenju peli največji poljski pesniki od Mickiewicza dalje do Wyspiańskiego in Żeromskiego, zadnjega barda, ki je še dočkal — že obupavajuč sicer — ta slavni dan. Toda še je bilo treba uravnati marsikaj, predvsem odbiti rdečo boljševiško armado, ki je pod ambicioznim vojskovodjem Tuhačevskim napadala Varšavo že iz predmestij. Toda tudi to je Piłsudski z »božjo pomočjo« (čudež nad Vislo) in s pomočjo zaveznikov dosegel ter ostro začrtal meje na vse strani sveta, postavljajoč svojo državo v središče Evrope med dva ogromna kolosa — med Nemčijo in Rusijo. In le prava državniška modrost more voditi tako državo med takimi stenami in rasti obenem v novo moč. Da, iz nič, iz imaginarnega kraljestva v srcih Poljakov, razmetanih po usodi križem sveta, se je pognala Poljska v pomen in veljavo odločujoče vesile. In vesele je danes Poljska, tista Poljska, ki so ji po besedah pesnika »trije morilci zabodli sedmero mečev v srce«, ko so po slavni poljsko-kraljevski preteklosti in najslavnejšem slovanskem sijaju v l. 1795 Rusija, Prusija in Avstrija vadjali za njeno posest in si jo razdelili v svoji plen. Od tedaj je bila Poljska brisana z evropskega zemljevida, ni pa bila brisana iz src svojih sinov, kjer je ostala kot velika rana. Z njo so šli za svojim idealom po vsem svetu, prijemali za orožje na Madžarskem, v Italiji, Turčiji in Ameriki, povsod se boreč za svojo Poljsko in prepevajoč navdušeno svojo vero: »Poljska še ni izginila!« V tej živi veri

elehernega Poljaka, bolno tavajočega križem sveta, kajti »domovina mu je bila zdravje«, moramo gledati največjo duhovno silo naroda, ki je dal vsemu svetu in vsej svetovni zgodovini najlepši zgled domovinske ljubezni, žrtvovanja za drugo, naravnost fanatičnega oboževanja svojega naroda in države, svojega »zlatega sna o medu« ter potrdila za vselej, da le globoka ljubezen, zvesta in močna premika gore in ustvarja dejanja, ki tudi mrtvi narod zbude v življenje! In take ljubezni potrebujemo danes bolj kot kdaj koli prej. Poljska mučena in poveljana nam more biti pred očmi vselej, kadar obupujemo sami nad seboj. Vera vase in v svojo duhovno moč — to poveljujemo pri Poljaku, premišljujoč na današnji dan njihovo žalostno, a slavno preteklost.

Toda pred očmi nam je tudi bodočnost Poljske, te častitljive »predstraže krščanstva«, ki še danes, kakor v zgodovini stoji kot ščit pred brambo evropske kulture. In prav zato želimo, da bi bila Poljska v sebi močna, enotna, v ravnotežju vseh tvornih sil, ki gibljejo in oblikujejo poljsko državo. Nobena država v Evropi ni tako tesno pritisnjena med dva kamna današnje zgodovine, med fašistično Nemčijo in komunistično Rusijo kot Poljska in mora bolj kot kdaj drugi stati na straži, da je ne etro koleša. Verujemo, da bo že znala varovati dediščino slavnih borec za osamosvojitve in vseh, ki so se kakor koli izkazali za slušne za domovino, od »mrtvih vstalo«. Silna Poljska, prijateljica naša, uravnotežena in krščanska naj živi, v svojo slavo in v čast, v brambo evropske kulture in svetovnega miru!

OD MRTVIH VSTALA POLJSKA

O Poljska naša,
žalostna mati!
Polna je čaša
grenkih solz ti,
konec je zlobi
dolgih stoletij —
sonce v svetlobi
svobodni zdaj sveti!

Srce, v katero
morilcev je troje
mečev sedmero
zabodlo, živo je:
na ljud vriskajoči,
klečeč na kolenih,
mavrico toči
v sedmih pramenih!

Poljsko L. Staff. — tl.

Italijanski državni praznik

Danes praznuje obletnico svojega rojstva kralj Italije Viktor Emanuel III. Ta jubilej bo danes italijanski narod proslavil na najbolj svečan način. Viktor Emanuel III. se je rodil 11. novembra 1869. kot edini sin tedanjega prestolonaslednika in poznejšega italijanskega kralja Humberta v Neaplju. Prestol je Viktor Emanuel III. zasedel, ko je bil l. 1900 italijanski kralj umorjen z bombo, ki jo je vrnil nanj neki anarhist. Viktor Emanuel je v svoji mladosti imel skrbno vzgojo v literaturi, v zgodovini in v sodobni znanosti. Kot numizmatik (proučevatelj in zbiratelj starinskih denarja) si je Viktor Emanuel pridobil svetoven sloves ter je njegova zbirka morda najbolj popolna na svetu. L. 1896. se je poročil s črnogorsko kneginjo Jeleno, sorodnico naše dinastije Karadjordjevičev in bivše črnogorske dinastije Petrovičev, hčerko bivšega črnogorskega kralja Nikole.

Kralj Viktor Emanuel je vladal prvi dve desetletji s pomočjo demokratičnega parlamenta. Pod njegovim kraljevanjem se je Italija razvila v veselo ter je pričela s svojim kolonialnim osvajanjem. Italija je zasedla že pred vojno Tripolis in

Cirenaiko ter otočje Dodekanez, med svetovno vojno si je pridobila primorsko Krajino in Ietro ter kolonijo Džubo v Afriki. Viktor Emanuel je l. 1922. priznal sedenega voditelja Italije Mussolinija za dejanskega voditelja italijanskega naroda ter mu izročil vlado fašistske diktature. Pod to vlado se je pred letom dni Italija razširila še za ogromno kolonijo Abesinijo, tako da je Viktor Emanuel obenem tudi imperator velikega italijanskega imperija. 68-letni vladar je za nas važen tudi zaradi tega, ker ima suvereno oblast nad okoli 400.000 Slovencev in okoli 150.000 Hrvatov.

Ena izmed zaslug Viktorja Emanuela III. je tudi ta, da je zaključil dolgotrajni spor med Italijo in sosednjo Grčijo ter med svetim očetom, tako da sveti oče ne velja več za italijanskega ujetnika. V želji, da bi se kulturne razmere za Slovence in Hrvate, ki so pod suvereniteto Viktorja Emanuela III., kaj hitro in v skladnosti z jugoslovansko-italijanskim prijateljstvom, sklenjenim pred nekaj meseci, spremenile na boljše, zaključujemo ta članek ob spominu na državni praznik sosednega italijanskega naroda.

Prekana ponarejevalca tombolskih kart

Celje, 9. novembra.

Danes ob 8 zjutraj je bila v veliki dvorani okroglega sodišča v Celju zanimiva razprava proti dvem pretkanim ponarejevalcem tombolskih kart: 29-letnem Lovrencu Komovcu in njegovemu bratu, 26-letnem Ivanu Komovcu, ki sta v številnih primerih ponarejevala številke na tombolskih kartah in s ponarejenimi kartami, ki sta jih predlagala vsakokratnemu prireditvenemu odboru v izročitev dobitkov, dobila na nepošten način več lepih dobitkov. Lovrenc Komovec, kakor tudi njegov brat sta bila že večkrat kaznovana zaradi podobnih goljufij. Tako je Lovrenc sedel v zaporih mariborskega sodišča enkrat 10 mesecev, drugič pa 6 mesecev v strogem zaporu. 29. avg. t. l. je bila gasilska tombola steklarjev v Hranjniku. Tja sta prišla tudi Komovec Lovrenc in njegov brat Ivan. Nakupila sta si nekaj srečk in se udeležila tombole. Skušala sta priti do glavnega dobitka, in sicer na ta način, da je Komovec Lovrenc na eni izmed srečk ponaredil s svinčnikom in globinom številke in tako ponarejeno srečko izročil bratu Ivanu, da dvigne glavni dobiček, in sicer motorno kolo, vredno 4000 din. Čim pa je preglednik finančne kontrole Rudolf Oblak predloženo srečko pregledal, je opazil, da je srečka prenarejena in je kotel Komovca Ivana zadržati. Ta pa je pobegnil v množico udeležencev, vendar pa se mu ni posrečilo uteči. Komovec Lovrenc in Ivan sta postopala prav tako na drugih tombolah, delala sta pa tako pretkano in previdno, da vodstvo tombol pri predložitvi srečk ponarejenih številk ni opazilo in jima je dobitke vsakokrat izročilo. Številke tombolskih kart pa nista ponarejevala samo s svinčnikom ter globinom, temveč sta tudi v mnogih primerih zelo fino preplepila bel papir čez številko, katere jima ni odgovarjala za glavni dobiček.

Obdolženca sta pred sodiščem v celoti priznala svoja dejanja in tudi priznala, da živita brez stalne zaposlitve. Po dolgem posvetovanju sodnikov je sodišče obsodilo Lovrenca na 2 leti robije in 300 din denarne kazni, njegovega brata Ivana pa na 8 mesecev strogega zavora in 400 din denarne kazni.

Gg. učiteljem

nezaposlenim kakor tudi zaposlenim se nudi prilika dobrega in stalnega zaslužka po mestih in na deželi. Cenj. naslove poslati firmi »Aktivnost«, Vladimir, Klaužer, Beograd, Zorža Ktemansoa ul. št. 4 — Telefon 27-271

Ob grobu Hieronima Šavlija

Poročali smo že, da je umrl v Kranju po dolgi in mučni bolezni abs. filozof kaplan Hieronim Šavlija. Pogreb blagega pokojnika je bil v torek ob devetih. Pred hišo žalosti se je zbrala številna duhovščina in mnogo meščanov, da spremijo pokojnika na pokopališče. Oče in mati, vsa ovisela od starosti in strda od žalosti, nista mogla na sivo zadnjo pot; prevelika je bila bolečina. Pokojnika so odnesli na pokopališče, kjer je bila v kapeli žalna služba božja, ki jo je daroval ob asistenci č. g. dekan Škerbec. Po sv. maši je krenil dolg sprevod h grobu ob pokopališčnem križu. Po končanih molitvah se je poslovil od pokojnika univ. profesor dr. France Veber. V svojem lepem nagovoru je prikazal pokojnega gospoda kot velikega človekoljuba, kot človeka, ki se je posvetil teologiji, katerega duh pa ni miroval in je hotel izpolniti svoje znanje s študijem filozofije, katero je tudi dovršil. Prav takrat, ko je univerzitetni senat soglasno sprejel njegovo doktorsko disertacijo, je pokojnika priklenila na posteljo zavrtna bolezen, ki mu je prinesla smrt. V boleznih in trpljenju se je hotel vzgojiti za čim popolnejšega služabnika Gospodovega, takega da bo nudil ljudstvu čim več, toda Bog je odločil drugače: poklical ga je k sebi.

Pokojnik se je rodil 28. septembra 1903 v Kobaridu. Oče je dal mladega nadarjenega fanta po ljudsko-šolski izobrazbi v gimnazijo. Po dovršeni gimnaziji je stopil v bogoslovje. V mašnika je bil posvečen 3. februarja 1929, nakar je bil pol leta kaplan v Trzinu pri Mokronogu. Ker je bil bolehen je moral pustiti službo in se je začel zdraviti. Nekaj časa je bil v bolnišnici v Smartnem pri Ljubljani, kjer je obenem izvrševal službo dušnega pastirja, odtod pa je šel v zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani. Čim se je čutil nekoliko boljšega je prosil za službo in bil nastavljen pri sv. Jakobu v Ljubljani za kaplana, toda le pol meseca je mogel

biti v službi, kajti zavrtna bolezen ga je zopet vrgla na bolniško posteljo. Zdravil se je odelež pri starših v Kranju, ki so se na vse načine trudili za zdravje svojega sina. Ozdraveli pa je zelo želel tudi on sam. Vedno je prosil Mater Božjo, da bi mu izprosila zdravje, da bi lahko šel skoro sam k nji na Brezje. Toda volja božja je bila drugačna.

Nov dom za slepe otroke

Lani je kupila banaka uprava veliko tovarno slavnikov dr. Stemberger in Mellitzer v Mengšu. Vsa tovarna ima 6 zgradb, od katerih so tri tovarniška poslopja, drugo pa stanovanjska hiša in skladišča. Banovina je kupila ta tovarniški kompleks za 730.000 din z namenom, da bo porabila obstoječe zgradbe za nastanitev zavoda za slepe otroke. Ta zavod gostuje namreč v Kočevju v nadvse neugodnih prostorih, zaradi česar je bilo treba nujno misliti na premostitev zavoda. V teku leta je tehnični oddelek banke uprave po že določenem gradbenem programu izdelal potrebne osnutke za preureditev v poštevh prihajajočih poslopih. Obstoječe zgradbe so namreč zelo primerne za nastanitev šole in zavoda za slepe in bo mogoče z razmeroma ceninimi preureditvami ustvariti sodoben zavod za slepe mladino. Edino, kar bi morda moglo motiti uspešno delo v novem zavodu, je dejstvo, da tovarniški svet, na katerem sedaj stoji razne zgradbe, nima poleg dvorišnih in skladiščnih prostorov vrto. Zaradi tega je banaka uprava tudi poskrbela, da bo mogla dobiti v bližini zavoda potrebna polja in vrtove in najem. V kratkem bo posebna strokovna komisija ponovno pregledala tovarniško poslopje in primerjala, v koliko osnutki za preureditev zgradb odgovarjajo stvarnim razmeram in potrebam zavoda za slepe. Glede na te ugotovitve in upoštevajoč morda še potrebne spremembe osnutkov za preureditev, bo nato tehnični oddelek banke uprave izdelal podrobne načrte in proračune za preureditev tovarniških zgradb. To delo bo čez zimo opravljeno in bo prihodnje pomlad že mogoče z gradbenimi deli začeti, ki bodo do jeseni končana. Tako bo novi dom za slepe otroke do prihodnje jeseni urejen in se bo zavod za slepe mogel preseliti že prihodnje jesen na banovinsko posestev v Mengeš.

Zopet smrtna žrtev avtomobila

Ježica, 10. novembra.

Z opeko naložen tovorni avto je davi okoli 5.45 vozil iz črnuške opekarne po banovinski cesti proti Sv. Jakobu. Namenjen je bil v Zalog, kjer gradi ljubljanska stavbna tvrdka Mavrič na zaloški železniški postaji razne objekte. Poleg šoferja sta se vozila še dva delavca stavbne tvrdke. V kabini tovornega avtomobila so sedeli šofer, pomagatelj in en delavec. Drugi delavec pa je sedel zadaj na opeki. Ko je avto privozil na močan ovinek pri Gričarju na Ježah, se je hotel šofer izogniti pravilno na desno neki kmetici, ki je peljala na zapravljeniku mleko proti Ljubljani. Ker je šofer zavil preveč v stran ceste, se je avtomobil prevrnil in zdrknil po tri metre visoki strmini. Avto se je popolnoma prevrnil. V kabini sedeči potniki so se rešili, dobili so le majhne praske in odrtine po rokah in drugod po telesu. Delavca, sedečega na opeki, pa je avto podsil. Velika množina opeke je padla na njega. Dobil je hude telesne poškodbe, zlasti v prsni koš, tako da je obležal na mestu mrtev. Smrtno ponesrečen delavec je 22letni Ferdinand Kozlar, doma iz Črenčevcev, okraj Murska Sobota, ki je bil zaposlen pri omenjeni tvrdki. Drugi delavec je po nesreči takoj sedel na kolo in se odpeljal proti Zalogu, da obvesti podjetje o nesreči.

Orožniška postaja na Ježici je bila o nesreči takoj obveščena. Komandir postaje, narednik Al. Jenko, je odhitel na kraj nesreče. Po ugotovitvi dejanskega stanu in ko je odredil, da ostane orožniška straža pri avtomobilu, je po hitel v Ljubljano, da je obvestil o nesreči državno tožilstvo in orožniško poveljstvo. Državno tožilstvo je za popoldne odredilo sodno

komisijo, da ugotovi vzrok nesreče. Truplo smrtno ponesrečenega delavca Ferdinanda Kozlarja so prepeljali v črnuško mrtvašnico, kjer je bila popoldne sodna obdukcija.

Javen shod JRZ v Trbovljah

V nedeljo, dne 7. novembra je priredila trboveljska organizacija JRZ izredno dobro obiskan javen shod v veliki dvorani Prosvetnega društva, ki je bila polno zasedena. Poročilo o političnem položaju in delu vlade je podal namesto zadržanega g. senatorja Smodeja g. dr. Kamušič iz Ljubljane. V govoru je med drugim natančno obrazložil vsebino in pomen sporazuma med dr. Mačkovičem in zrušeno opozicijo in prepričevalno pojasnil, kakšno stališče imamo Slovenci zavzeti namram sporazumu, da bodo interesi Slovenije najboljše zaščiteni. Podrobno je nadalje obrazložil ukrepe vlade, da se izboljša položaj kmeta in delavca, ter omenil, da bo vlada v najkrajšem času izdala potrebne ukrepe, da se upošteva likvidnost naših kmetijskih kreditnih združenj, tako da bodo naše hranilnice začele izplačevati zamrznjene vloge. Zborovalce je pozval, da moramo Slovenci ostati složni ter zvesto in požrtvovalno podpirati uspešno delo našega voditelja dr. Korošca za pravice slovenskega naroda. Izvajanjem dr. Kamušiča so zborovalci navdušeno pritrdili.

Tajnik krajevne organizacije JRZ g. Jesih je nato pozval vse navzoče, da se strumno oklenejo naše politične stranke in jo vneto podpirajo. Razpoloženje na tem shodu je pokazalo, da pridobiva JRZ tudi v Trbovljah vedno več prištev, ker ljudje uvidevajo, da je ona najboljša zaščitnica koristi slovenskega kmeta in delavca.

† Ga Hedvika Šturmov

Ljubljana, 10. nov.

Le nekaj dni za tem, odkar je smrt iztrgala iz vrst ljubljanskega krščanskega ženstva blagopokojno g. Gino Kodretovo, moramo že žalovati za g. Hedviko Šturmov, soprogo tajnika Vzajemne posojilnice g. Rada Šturma. Blago gospo je dohitela smrt davi ob pol 2 v splošni bolnišnici. Pokojnica je bila stara 47 let ter je bila po rodu iz trgoveške družine Blasove. Dolgo je bolehal za mučno boleznijo ter je morala pred dobrima dvema mesecema v bolnišnico, kjer je ves čas trpela in umirala, dokler je ni davi smrt odročila trpljenja. Pokojnica je morala pretrpeti več operacij, ki pa ji niso mogle rešiti življenja.

Blaga pokojnica je bila znana po svoji izredni dobrotlosti. Bila je dolgoletna poslovodkinja tvrdke »Peko«, je pa skoraj vso svojo znatno plačo razdelila med reveže in v cerkvene namene. Bila je stalna obiskovalka mize Gospodove. Pogosto se je tudi pripetilo, da je žrtvovala celo lastno kosilo, samo da je mogla nasiti lačenega reveža. Agilnost je sodelovala v raznih cerkvenih kongregacijah in organizacijah, pri Krščanski ženski zvezi in pri vseh mogočih prireditvah. Zanimiva je bila sličnost njene bolezni z gospo Kodretovo. Obe marljivi delavki v krščanskih ženskih organizacijah sta letos poletni skupaj na počitnicah, obe sta hkrati zboleli za slično boleznijo, obe sta ležali v isti sobi v bolnišnici in v kratkem presledku sta obe umrli. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Pokojnici naj sveti večna luč, žalujočemu gospodu soprogu pa naše iskreno sožalje!

40 DEKALUMEN
39WATT
OSRAM
D
220 VOLT

Pozor! Pozor!

Znak na steklu žarnice nudi garancijo za svetlobni učinek in porabo v wattih. Zahtevajte vedno na notranji strani matirane Osram-D-žarnice, ki dajejo mnogo svetlobe za vsak watt porabe, pa boste imeli poceni razsvetljavo.

OSRAM-D

Dekalumen-žarnice s garancijskim znakom za malo porabo toka v wattih.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 11. novembra: Martin (Davorin), škof; Menas.

Petek, 12. novembra: Martin, papež, mučenec; Avrelij, škof.

Novi grobovi

† V Retečah je v 64. letu mirno v Gospodu zaspal gospod Franc Bergant, posestnik in ključar župne cerkve. Pogreb bo v petek ob pol 9 zjutraj. Naj v miru počiva! Zalujocim naše sožalje!

Osebnosti

— Vojni minister armadni general Ljubomir Marič se je dalj časa mudil v Sloveniji, kjer je obiskal številne vojaške ustanove. V sredo dopoldne se je odpeljal iz Ljubljane nazaj v Belgrad. Na kolidoru se je poslovil od vojnega ministra v imenu g. bana, ki je bil službeno zadržan, g. podban dr. Stanko Majcen.

— Promocije. V petek, 12. t. m. bodo na ljubljanski univerzi promovirani za doktorje prava gg. Hočevar Franc iz Ljubljane, Uršič Andrej iz Krke, Žebot Franc iz Maribora, Trost Miroslav iz Dolenje vasi in Konvalinka Konstantin iz Toplice na Dolenjskem. — Čestitamo!

Premiera epohalnega filmskega dela iz zgodovine človeštva

Vest človeštva - Emila Zola

V ELITNEM KINU MATICI ob 21.15 uri - Rezervirajte vstopnice v predprodaji. Telefon 21-24

— Občinske volitve bodo v nedeljo, 12. decembra t. l. za naslednje občine: Kamnik, Komenda, Sela pri Kamniku in Smartno v Tuhinju (kamniški okraj). Prihova in Slovenske Konjice (konjiški okraj). Litija in Vace (litijski okraj). Ig (lubljanjski okraj). Dolnji Logatec in Gornji Logatec (logaški okraj) in Kamna gorica, Ovišje in Radovljica (radovljanski okraj) in sicer iz sledečih razlogov: S kraljevim ukazom z dne 1. septembra 1937 so bile ustanovljene nove občine Slov. Konjice, Sela pri Kamniku in Smartno v Tuhinju. Z istim ukazom je bilo spremenjeno ozemlje občin Kamnik, Komenda, Prihova (Tepanje), Litija, Vace, Ig, Dolnji Logatec in Gornji Logatec, Kamna gorica in Radovljica. V občini Ovišje pa je občinskiemu odboru poslovna doba potekla.

— Na Brezjah bo postavila Zveza bojevnikov spomenik neznanemu slovenskemu vojaku — vsem slovenskim žrtvam svetovne vojne. Na mirovno nedeljo, 14. novembra, bo priredila po vsej Sloveniji nabiranje darov za to prelepo zamisel. — Slovenci, darujte za spomenik, ki bo znak naše skupnosti, zavednosti in kulture. S tem bomo pokazali, da se zavedamo žrtv za našo svobodo. Nabrani denar bo pa Zveza porabila tudi za podpiranje revnih vojakov, invalidov, vdov in sirot umrlih vojakov svetovne vojne.

— Deputacija Zveze za tujski promet pri g. banu. Zveza za tujski promet, ki je na svoji anketi, ki je bila večeraj v Ljubljani, razpravljala o najvažnejših vprašanih razvoja v bodočnosti in o železniškem voznem redu za leto 1938-39 je poslala dopolnilno posebno deputacijo na bansko upravo. G. ban dr. Marko Natlačen je deputacijo, ki jo je vodil predsednik zveze dr. Marn, ljubljeno sprejel. Deputacija je očrta la težave tujškega prometa v Sloveniji, ki so v zadnjih letih arastili zlasti zaradi valutarnih sprememb v tujih državah. Zaradi tega pada število tujcev zlasti iz Čehoslovaške in Avstrije. V ta namen je zveza sklenila, da bo izpopolnila svoje organizacije, na drugi strani pa je poslala g. bana naj omogoči potrebna denarna sredstva v banovinskem proračunu za propagando tujškega prometa v Sloveniji. G. ban, ki mu je razvoj tujškega prometa v Sloveniji prav posebno pri srcu, je obljubil, da bo v okviru proračunskih možnosti podpiral stremeljenje zveze za tujski promet.

— Pri težki stolici napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljete tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Oskrunjen Malgajev spomenik. Iz Mežiške doline smo prejeli: Ob državni cesti Guštajn-Dravograd stoji spomenik koroskega borca Franca Malgaja. Na spomeniku je poleg njegovih podatkov tudi pesem, ki naj nas vse Slovence vzpodbuja, naj mislimo na naše brate okraj Karavank. Pa se je znašel nekdo, ki si je iz dolgočasa ali pa iz nevoščljivosti privoščil popravke na spomeniku. Z nekimi trdim predmetom je zdrgnil precej črk, tako da sedaj cela pesem kaže precej smešen tekst. So pri nas ljudje, ki niti ne vedo, kaj ta spomenik pomeni. Ko sem zadnjič to oskrunjeno ogledoval, sem vprašal nekega fantiča, ali ve, zakaj stoji ta spomenik, pa mi je odgovoril: »da se je tukaj eden ustrelil«. Mnenja smo, da bi bilo koristno, če bi otroke malo poučili o bojih ki so se vršili okrog Guštajna, ter o koroskem kraljeviču Marku — Francu Malgaju.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 10. t. m. je objavljen »Zakon o konvenciji med kraljevino Jugoslavijo in Veliko Britanijo o ureditvi vzajemne pomoči pri opravljanju postopka v civilnih in trgovinskih stvareh, ki že teko ali ki utegnejo še teči pred njih sodnimi oblastvimi, dalje »Odlomba o prodajni ceni kloracetozenona«. Spremembe in dopolnitve v pravilniku o pokojninskem skladu stalnih monopolskih delavcev. »Odrredba glede uvoza tritila iz inozemstva«. »Izmenjava ratifikacijskih listin za konvencijo o ureditvi vzajemne pomoči pri opravljanju postopka v civilnih in trgovinskih stvareh pred sodnimi oblastvimi med kraljevino Jugoslavijo in zedinjeno kraljevino Veliko Britanijo in Sev. Irsko«.

— Kateri dobrotnik bi bil pripravljen darovati dijaški katoliški organizaciji harmonij ali ji ga vsaj za prav nizko ceno odstopiti? Prosimo obvestila na upravo »Slovenec« pod »Harmonije«.

— Zaradi požiga obsojen na deset mesecev. V Brezjah, občina Dob pri Domžalah, je 13. oktobra letos okoli 1 popoldne delavec in krovec Janez Drčar, doma iz Krline, podtaknil ogenj v svinjaku posestnika Gregorja Zavbiha. S slamo kriti svinjak je takoj začel goreti. Nevarnost je bila tudi za druga poslopja, ki so bila vsa s slamo krita in deloma lesena. Domači so ogenj takoj opazili in požar s pomočjo gasilcev naglo pogasili. Pogorel je samo svinjak. Skodo so cenili na 600 din. Orožniki so zaradi sumna požiga aretirali Janeza Drčarja, ki je požig priznal in izjavil, da je to napravil samo zato,

ker mu je bil lastnikov brat Janez Zavbi dolžan na dnini. Lastnik svinjaka in posestva Gregor Zavbi je v Ameriki ter upravlja njegovo posestvo brat Janez. Pred malim kazenskim senatom je bil večeraj Drčar obsojen na 10 mesecev strogega zapora ter v izgubo častnih pravic za dve leti. Drčar je sodbu sprejel.

— Ne kuhati. To navodilo velja za one, ki želijo, da hitro, udobno in brez vsakih priprav pridejo do zajtrka ali južine, ki jih osveži in okrepi. Ovomaltine - koncentracija hranljivih vrednosti in vitaminov — je hrana, ki z enostavnim vsipavanjem v toplo, pitno mleko, da takoj užiten, odlični zajtrk, ki varuje zdravje ter daje novo moč.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Novo mesto

Na turneji po Sloveniji priredi svoj prvi koncert godalni kvartet učiteljskih abiturientov v soboto, dne 13. novembra ob 20 v dvorani ljudske šole. Vse ljubitelje resne glasbe vabimo na ta edinstveni koncert. Izvajali bodo kvartetna dela Mozarta, Haydna, Čajkovskega in Schuberta. Novomeščani, ne zamudite redke prilike! Predprodaja vstopnic v ljudski šoli.

Ljubljana

Dne 11. novembra 1937

Gledališče

Drama: Četrtek, 11. novembra ob 15: »Viničari.« Dijska predstava. Izredno znižane cene od 14 din navzdol. — Petek, 12. novembra: Zaprtje.

Opera: Četrtek, 11. novembra: »Evangeljnik.« Red četrtek. Gostuje g. Josip Gostič. — Petek, 12. novembra: Zaprtje.

Prireditve in zabave

V frančiškanski dvorani bo v soboto in nedeljo prvi nastop slepe mladine v Ljubljani. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v pasazi.

Predavanja

Salezijanska prosveta na Kodeljevem vabi svoje članstvo in ostalo občinstvo na drugi prosvetni večer, ki bo drevi ob 8 v kino-dvorani Mladinskega doma. Na sporedu je velezanimivo predavanje g. prof. dr. Šarabona: »Dogodki na Daljnem vzhodu«.

Bežigrad. Drevi bo v Prosvetnem društvu predavanje s skioptičnimi alikami: »Na pariško razstavo«. Predava g. Zor Vinko.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi 55. znanstveni sestanek v petek, 12. novembra ob 18 v predavalnici internega oddelka obče drž. bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. primarija dr. Josipa Hebeina o pljučnih tumorjih. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci!

Sestanki

»Ljubljana« ima drevi ob 8 pevsko vajo za moški zbor. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Sempetrski fantovski odsek ima drevi ob 8 redni sestanek, na katerem bo predaval znani humoristični predavatelj profesor Janko Mlakar: »V deželi polnočnega sonca.«

Fantovski odsek sv. Jakob ima redni sestanek v petek, 12. t. m. ob 8 zvečer. Predava č. g. prof. Janko Mlakar.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

1 Pester spored so pripravili gojenci zavoda za slepe deca za svoj prvi nastop v Ljubljani, ki bo v soboto in nedeljo v frančiškanski dvorani. Nekaj točk so gojenci sami sestavili. Omeniti je vredno »Godovno budnico«. Pesem je spesnila slepa gojenec za god svoj učiteljci, glasbeno nadarjeni gojenec pa jo je uglasbil za mešani zbor. Tudi zanimiva in vzgojna igrice »Bom že šel« je v jedru zamisel gojencev samih. Občinstvo bo skoro gotovo presenečeno, kako se znajo slepi otroci dobro gibati na odru in kako zelo se uživajo v igranju. Predprodaja vstopnic v frančiškanski pasazi.

1 Poprje Antona Foersterja, ki bo postavljeno v parku pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici, bo slovesno odkrito v nedeljo, dne 14. t. m. ob pol 12 dopoldne. Spored slovesnega odkritja je naslednji: Najprej zaigra Orkestralno društvo Glasbene Matice s spremljevanjem orgel Foersterjevo korosčino na narodne motive. Zatem spregovori nekaj pozdravnih besedi predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar, o glasbeniku Antonu Foersterju pa bo govoril stolni dekan in kanonik dr. Frančišek Kimovec. Nato prevzame spomenik v svoje varstvo mestna občina Ljubljana po svojem uradniem zastopniku. Sleddijo govori zastopnikov društev in vrši se polaganje venecv. Slavnost odkritja zaključijo mešani zbor Glasbene Matice Ljubljanske, ki zapoje učinkovito Foersterjevo davorijo: »Mogočno se dvigajo naše gore« pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. V ponedeljek zvečer ob 20 pa je koncert Glasbene Matice v veliki filharmonični dvorani. Na tem koncertu nastopijo: pianist prof. Marijan Lipovšek, orkester Podzvezde godbenikov in celotni zbor Glasbene Matice Ljubljanske. Dirigent ravnatelj Mirko Polič. Vstopnice so že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

1 VI. prosvetni večer, ki bo 12. novembra ob 8 v beli dvorani hotela Union, nam bo pokazal, kako razvito je bilo prosvetno delo na Goriskem pred vojno in po vojno. Predstavili se nam bodo odlični kulturni delavci izpred vojne dobe, videli bomo uspehe njihovega dela, ki je vprav najlepše vzmetelo leta 1914, ko je izbruhnil svetovni požar. Med vojsko počivajo muze, tako je tudi delo na prosvetnem polju počivalo. Nove razmere, ki so nastale na Goriskem so klicale tudi po novem kulturnem udejstvovanju. Tudi tukaj vidimo celo vrsto naših odličnih Goričanov, kateri niso zapustili svojega naroda samega na njegovi poti. Nekaj let je zelo uspevalo društveno življenje, katerega je vodil g. predavatelj prof. Filip Terčelj. Zato opozarjamo na to predavanje zlasti goriske in primorske Slovence, da pregledajo skupno to lepo stran naše zgodovine. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7. Sedeži po 3 din, stojlišča 2 din za dijaške 1 din.

1 Opozarjamo občinstvo, da so izdelki slepe mladine razstavljeni v izložbah Jugoslovanske in Učiteljske tiskarne ter v izložbah sledečih trgovin: Mayer, Elite, Bonač, Sfiligoi, Vera Remec in Petriček. Posebno pozornost vzbujajo iz svile umetno pleteni prti in prički, delo popolnoma slepe deklice. Razstavljeni so tudi primeri vseh treh pisav, ki se jih poslužujejo slepci, ter pripomočki, ki jih rabijo pri pisanju.

1 Slovensko katoliško akademsko starešinstvo vabi vse g. tovariše, da se udeležijo slovesne svetne maše zadušnice, ki se bo darovala za vse rajne člane v petek, 12. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja (pri oo. fračiškanih). Prosimo vse gg. tovariše, da darujejo ta dan ali kdaj pozneje v novembru sv. obhajilo za naše rajne tovariše. Sv. maše zadušnice za one naše rajne člane, ki so letos umrli, bodo pravčasno objavljene. — Odbor.

1 Ali ste že videli Foersterjevo glasbeno razstavo? Oglejte si jo, ne bo vam žal. Pred vami je razprostrto vse ogromno delo, ki ga je izvršil tekom 50 let pionir v našem glasbenem življenju, skladatelj Anton Foerster. Do sobote je razstava odprta vsako popoldne od 15 do 17. v nedeljo, dne 14. pa od 9 do pol 12, ko bo odkritje Foersterjevega spomenika v Vegovi ulici. — Vstop je prost.

1 Teden zbiranja ponošene obleke in obutve. Po raznih okrajih zbira občina ta teden obrabljene predmete obleke in obutve. Danes je občina postavila zbiralni stojnici na Ajdovščini pred kavarno

Leta 1898, ki je razgibalo evropske duhove Skandal Dreyfusove afeze. Zolajeva fanatična borba za pravico — Zolajeva zmaga!

Evropo in na Viču pred cerkvijo, ter vabi prebivalce teh okrajev, da darujejo za reveže odložene obleke, obutve in perilo. Zbiranje bo le ob suhem vremenu od 9 zjutraj do 3 popoldne.

1 Gdč. Franja Vrhunčeva, iz vojnihi časov vsem elepin vojakom znana s. Klara, vodi z veliko požrtvovalnostjo pevski zbor slepih otrok banovskega zavoda v Kočevju. Priliko ga bomo imeli poslušati na akademijah v soboto in nedeljo v frančiškanski dvorani. Kupite vstopnice v predprodaji!

Zimsko perilo. Karničnik. Nebotičnik.

1 V trgovini A. Krisperja, Mestni trg, je razstavljen dvojni spominski listine, ki je bila vidana ob blagoslovitvi spomenika (groba) neznanemu slovenskemu vojaku iz svetovne vojne na Brezjah dne 29. avgusta t. l. Na mirovno nedeljo, 14. novembra, se bodo pobirali po vsej naši banovini darovi za spomenik. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da pripomore k skorajšnjemu uresničenju lepega načrta in dokaže z denarnim prispevkom svojo zavednost in pripravljenost, da se zgradi čimprej skupni spomenik vsem vojnim žrtvam. S tem bomo pokazali, da zna slovenski narod ceniti žrtve za svojo svobodo in da se zaveda velike kulturne naloge do vseh onih, ki so dali najdražje — svoje življenje za naše odrešenje.

1 Razstava daril. »Združenje brivcev, frizerjev in kosmetikov« v Ljubljani razstavlja v izložbenem oknu Salona »Milac« na Tyrševi c. 7 nekaj nagrad in daril, katere prejmejo v nedeljo zmagovalci v nagradnem frizerskem tekmovanju v Kazini. Omeniti je dragoceno darilo trvdre »Spectrum«, troje krasnih zreal, ki bodo prav gotovo navdušila vsakega dobitnika.

Celje

1 Izredna slovesnost v celjskem gledališču. Združenje gledaliških igralcev, sekcija Ljubljana, priredi v torek, dne 16. novembra v Mestnem gledališču lepo slovesnost. G. Ivan Levar bo slavil na celjskem odru 25-letni jubilej svojega umetniškega dela v Strindbergovi drami »Julijac«. Prepričani smo, da bo Celje navdušeno proslavilo srebrni jubilej našega velikega igralca. Ze danes kličemo jublantu: Prisrčno dobrodošel v Celju!

1 Legija koroskih borecv, krajevna organizacija v Celju, ima članski sestanek 14. t. m. ob 9 v prostorih Narodnega doma v Celju v važnim dnevnim redom. Ako kdo ne bi dobil pismenega vabila, prosimo, da se odzove časopisnemu vabilu.

1 Povečanje avtogaraže. Celjska mestna občina razpisuje nabavo železnih varnostnih mrež na oknih in zunanjih vratih pri novi avtogaraži na Spodnjem Lanovcu. Morebitna pojasnila se dobe na mestnem poglavarstvu. Ponudbe je vložiti v vložišču mestnega poglavarstva vključno do 16. novembra do 11 dopoldne.

1 Pokroviteljstvo nad dvobojem med goriskimi šahisti, ki se pripeljejo v soboto v Celje, in celjskim šahovskim klubom je prevzel mestni župan g. Mihelič. Dvoboj bo ob 9 dopoldne v salonu hotela »Evrope«. Prijatelji šaha vljudno vabljeni!

1 Šahovski klub Gaberje. V torek, 9. t. m. se je odigral brzoturnir za mesec november. Borba je bila izredno zanimiva in napeta, saj je odločitev za prvih pet mest padla šele v zadnjem kolu. Prvo mesto je zasedel Golja z 8 in pol točk, od 10 dosegljivih, drugo in tretje mesto si delila Csörgö jun. in Mirnik z 8 točkami, četrto in peto mesto Csörgö sen. in Krajec s 7 točkami, šesto Janežič Filip s 5 točkami, sedmo Slimšek 4 in pol točke, osmo Mastnak 2 in pol, deveto Vidensek 2, deseto Domanjko 1 in enajsto Rajšek s pol točke.

1 Občni zbor Kmečke zveze v Celju bo v nedeljo ob 8 zjutraj v Domu. Vsi člani vabljeni!

Gornja Radgona

Komisijiski ogled za novo postajališče. Z motorno derezino so se pripeljali v Gornjo Radgono načelnik gradbenega oddelka iz Belgrada inž. Šmiding, direktor dr. Fatur, načelnik gradbenega oddelka ljubljanske direkcije inž. Stojkovič in šef progovne sekcije inž. Urbančič iz Ptuj, ki so si ogledali prostor za novo postajališče. Novo postajo bodo zidali nasproti gostilne Karbaš — sedaj pri Hiberlju. V ta namen bo direkcija odkupila nekaj sveta od g. Karbaša in bo nova stavba pridobila z nakupom tega sveta lišen prostor, ki bo v okras postaji. Zastopnik trške občine g. Hrastelj Jože je na vprašanje, koliko bo občina prispevala, odgovoril, da bo občina brezplačno pokrila streho nove postaje, opako pa dala po znatno znižani ceni iz svojih občinskih opekarn. Prva licitacija bo meseca januarja, tako, da bodo z delom pričeli zgodaj spomladi in bo nova zgradba drugo leto že v prometu.

Solska kuhinja. Gornjeradgonsko šolo dnevno obiskuje nad 300 učencev in učenk, ki so po večini sinovi in hčerkc naših siromašnih vinčarjev. Mnogo od teh imajo poldrugo uro in celo dve uri do šole. Ze itak slabo obuti, oblečeni in večkrat tudi lačni, hirajo telesno; zaradi tega je nujno, da v zimskeem času našo mladino podpremo vsaj a tem, da najpo-trebnejši dobijo v pržlih zimskih dneih toplo ko-elo. Tržani in vaščani, spomnite se teh naših sirot in darujte po svojih močeh.

Maribor

m Pogreb ge. Zore dr. Radšlove bo danes dopoldne ob 11 v št. lju pod Turjakom in ne popoldne ob 17 kakor je bila pomotoma objavljeno v oemrtnici!

m Grajski kino (Telefon 22-19). Od četrta 11. novembra do vključno srede 17. novembra 1937 predvajamo največji vojni film vseh časov: Dolomiti v plamenu! (Kratna prireditev v Jugoslaviji). Oj Doberdob, slovenskih fantov grob... Vzvišena pesem o junaštvu in ljubezni najmlajših prostovoljcev svetovne vojne. njihova heroična borba za ljubljeno tirolsko rodno grudo, simfonija onih prekrasnih planin, katerih vsak poedini vrh je tvoril nepremagljivo naravno trdnjavo proti krutemu, tuje zemlje lačnemu sovragu. Po usodi zgodovine so po teh planinah tudi naši fantje in mošje prelivali kri in tisoči so tam v etrašnih bojih našli svoj prerani grob. Nobeden dosedanjih vojnihi filmov Vam še ni pričaral pred oči tako naravnih in pristnih slik najstrašnejših bojev za vsako ped zemlje, krvavih jurisev v toči granat, divjega boja na nož, moža proti možu. Vi vsi, ki ste dneve in mesece preživljali v kavarnah. Vi vsi, ki ste občudovali v teh, s krvjo pretopljenih planinah sončni vzhod ob žvižganju svinčenk in grmenju topov, Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda in ste doma v nemi grozi trepetali za svojce, oglejte si ta film, ki Vam prikazuje živo vse grozotne žrtve in nadčloveške napore Vaših očetov. V to silno epopejo ljubezni do lastne zemlje je vpleten ljubavni roman mladega strelca in lepe plemkinje. — Predprodaja: dnevno od 11—12 dopoldne in popoldne eno uro pred začetkom prve predstave. — Predstave: dnevno ob 16, pol 19 in pol 21. V nedeljo ob pol 15, pol 17, pol 19 in pol 21. — Naša matineja: V soboto, 13. novembra ob 2 popoldne in v nedeljo, 14. novembra ob pol 11 dopoldne: Prvi kovbojski film letošnje sezone Kri ni voda (George O.'Brien).

m Tečaj za rezervne častnike. Tudi letos bo v času od 15. novembra t. l. do 15. februarja 1938 tečaj za rezervne častnike v vrhu priprave za polaganje kapetanskega izpita. Da bi se seznam udeležencev lahko pravčasno sestavil, so vabljeni vsi interesi, ki nameravajo tečaj obiskovati, da se prijavijo najkasneje do 13. t. m. pri mestnem vojaškem uradu, oddelke za rezervne častnike.

m 15 letnica krčevinske prosvete. Prosvetno društvo v Krčevini obhaja v nedeljo, 14. novembra 15 letnico svojega plodonosnega delovanja. V ta namen priredi dramski odsek s tamburaši šalorigo »Kakršen gospod, tak sluga«. Na programu je govor »Razvoj prosvetnega društva v Krčevini« in razne deklamacije. Proslava bo ob 14.30 v društvenem domu, ki je sedaj lepo električno razsvetljen.

m Za rezervne konjenike in topniške častnike bo jahalni tečaj, ki bo trajal od 1. decembra do 15. marca. Vei konjeniki in artilerijski častniki, ki žele ta tečaj obiskovati, naj se prijavijo v oddelku za rezervne častnike na mestnem vojaškem uradu najpozneje do 18. novembra.

m V nedeljo premiera. »Pesem s ceste«, poevod simpatično sprejeta Schurekova igra s petjem in godbo se uprizarji prvič na mariborskem odru v nedeljo 14. t. m. zvečer.

m Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru se vrši danes dopoldne ob pol 10 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6.

m Protituberkulozni dinar je v oktobru dosegel že vsoto 338.831 din. Izven etanovanske akcije so darovali v protituberkulozni fond: načelnik banke uprave dr. F. Ratej 200 din, okrajni glavar dr. Vrečer 100 din, uradništvo okrajnega glavarstva Maribor levi breg 125 din, zdravniško društvo v Mariboru 200 din, župni urad Sv. Jakoba v Slov. gor. 100 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

m Obe roki si je zlomil. Od Sv. Lovrenca na Pohorju so pripeljali v mariborsko bolnišnico 23-letnega hlapca Ivana Fornezija. Revez je padel s hleva, pa si je zlomil obe roki v zapetu ter je povzročil še dobil nevarne notranje poškodbe.

m Velika goljufija na račun okrajnega cestnega odbora. Na okrajnem cestnem odboru v Mariboru izplačujejo sedaj dobavo gramoza. Vsak dan se izplačujejo večji zneski. Med dobavitelji gramoza je bil tudi posestnik Josip Rojko iz Sp. Dupleke, katerega pa na okrajnem cestnem odboru osebno ne poznajo. Rojko je dobavil 130 kubičnih metrov gramoza, za katerega mu je dolgal okrajni cestni odbor 10.000 din. V torek dopoldne se je pojavil v pisarni okrajnega cestnega odbora mož, ki je dejal, da je on Josip Rojko ter je prišel po denar. V pisarni niso imeli nobenega vzroka, da mu ne bi verjeli ter so mu odšeli na roko 10 jurjev, ki jih je mož spravil v žep, podpisal pobotnico ter odšel. Večraj dopoldne pa je prišel na okrajni cestni zastop zopet mož, ki je dejal, da se piše Josip Rojko in da je prišel po 10.000 din, ki jih mora dobiti za dobavljeni gramozi. V pisarni so ga debelo gledali ter mu pojasnjevali, da so ta znesek že prejšnjega dne izplačali Josipu Rojku osebno; začeli so moža z nezaupanjem motriti, misleč, da snuje prevaro. Toda mož se ni dal ugnati, z dokumenti in drugimi dokazili je svojo zahtevo podprl in nenkrat so se v pisarni cestnega odbora s strahom zavedali, da so prejšnjega dne izplačali lažnemu Rojku 10 jurjev. Takoj je bila obklicena policija, ki je začela z energično preiskavo.

Gledališče

Četrtek, 11. novembra ob 20: »Revizor«. Red C. Petek, 12. novembra: Zaprtje.

Tržič

Petdeseti god praznuje danes naš g. organist Martin Planinšek. Sicer ga dobro poznamo, da ne išče nobene osebne hvale, pa naj zato sprejme čestitke vsaj za izredno delo, katero vrši v Tržiču že deveto leto. Naš Martin je najlepša leta pustil v Istri, kjer je bil tudi skrben za združni delavce. V Tržiču živi g. Martin le za glasbo. Bi pa drugega dela tudi kar prevzeti ne mogel, ker svoj organistovski posel vzame nad vse resno in vestno. Petje in glasbo je dvignil g. Martin v Tržiču na zavidljivo višino, zlasti ob večjih praznikih in slovesnostih, ko večkrat tudi najtežje skladbe na koru sam orgla in zraven dirigira najmanj 40 pevcev in še orkestru obenem. Smelo trdimo, da je med mnogimi dobrimi gorenjskimi organisti naš gošpod Martin eden najboljših in tudi Abrahamovo srečanje naj ga ne oplasi pri še nadaljnjem delu!

Ormož

V nedeljo je imela materna hiša križniških sester praznik. Gospod prior Valerijan Učak jo ob asistenci redovne duhovščine blagoslovil temeljni kamen za novo kapelico, ki bo sestavni del nove sestrške hiše, ki jo zida g. stavbenik g. Matko Turk iz Ljubljane. Prvo lopato so zasadili dne 14. septembra, danes je delo že tako napredovalo, da trdno upajo, da bo dvonadstropna stavba že do konca tega meseca pod streho. Nova hiša bo velikega pomena za razvoj kongregacije usmiljenih sester križniškega reda kakor se uradno imenujejo, obenem pa bo redovna bolnišnica, ki uživa prav posebno po zaslugah g. primarija dr. Hrovata velik ugled, pridobila novih lepih prostorov, kar bo zopet v korist vsemu okolišu.

Avtarkija v Italiji

Cilj avtarkije je jasen: hoče kriti iz domače zemlje, domače delavne sile, domačega kapitala, torej z domačimi močmi če le mogoče vse potrebščine, ki jih narod potrebuje, tako da postane država od inozemstva kolikor le mogoče neodvisna glede prehrane in najnujnejših drugih potrebščin, kar je posebno važno v dobi vojnih zapletitjav. V tem oziru je zelo jasen govor, ki ga je imel Mussolini dne 15. maja 1937, ko je rekel:

»V zadnjem času bi več ali manj odgovorni elementi tako imenovanih velikih demokracij želeli, da bi se tako imenovane avtoritarne države odpovedale svojim avtarkičnim načrtom; ne vemo, za katere protiusluge. Za nas je to nemogoče. V takem svetu, kot je današnji — oborožen do zob — položiti orožje avtarkije, bi pomenilo jutri — v primeru vojne — biti jagnje tistim, ki posedujejo vse, kar potrebujemo za vojskovanje brez konca in ne oziraje se na stroške. Avtarkija je torej jamstvo za tisti mir, katerega mi trdno želimo in istočasno je ovira za morebitne napadalne načrte bogatejših držav. Kdor je bil v nevarnosti, da ga zadušijo vrvi gospodarske vojne (sankcije), ve, kako naj misli in kako naj dela. — V tem oziru ni dovoljena omahljivost, ker bi bila škodljiva. Na tehnični je zagotovitev življenja, bodočnosti in moči velikega italijanskega naroda.«

Razen v U.S.A. in v Angliji se danes vodi avtarkična politika v vseh ostalih državah na svetu. Bogataši pač ni treba obračati vsakega groša po parkat, preden ga izda, imenovani dve državi pa sta podobni bogatašnji, ker imata na svojem ozemlju vse, kar potrebujeta, kar pa primanjkuje, prav lahko dobijo. Ubožnejše države morajo s svojim imetjem skrbneje gospodariti. Vendar pa niso avtarkični načrti nikjer tako podrobno izdelani kot v treh avtoritativnih državah, to je v Nemčiji, Italiji in Rusiji. V Rusiji imamo in smo imeli tako imenovane pjalitke (druga se zaključuje v teh dneh), v Nemčiji imamo Göringovo štiriletko, v Italiji se je sedaj začela štiriletko, ki bo trajala do konca leta 1941. Preglejmo predpogoje italijanske avtarkije:

1. Plačilna bilanca

V tem oziru moramo ločiti dveje razdobji, in sicer plačilno bilanco do abesinske krize in poznejšo.

Do abesinske krize je bila italijanska plačilna bilanca v glavnem v ravnovesju. Nasproti velikemu deficitu trgovske bilance (uvoz je prekašal izvoz) so bili znatni presežki pri nakazilih izseljencev, pri tranzitnem in prekomorskem prevozu, posebno velike vsote pa je dal tujski promet, kar mnogo več inozemcev obišče Italijo ter občuduje muzeje in solnce, kot pa gre Italijanov v inozemstvo. Tujski promet da Italiji letno skoraj dve milijardi lir presežka.

Kapitalni promet je v glavnem tudi v ravnovesju. Odkar so črtani, oziroma zamrznjeni medzvezniški vojni dolgovi, nima Italija napram inozemstvu nobenih večjih obveznosti, sama pa je nekaj prispevala pri mednarodnih posojilih. Avstriji, Madžarski, Nemčiji in Poljski. Ameriški finančni krogi so posodili pred 10—12 leti par sto milijonov dolarjev nekaterim italijanskim mestom (Milan, Turin itd.) ter nekaterim italijanskim podjetjem (Fiat, Montecatini, Edison itd.), a odplačevanje teh dolgov je kompenzirano z delovanjem italijanskih zavarovalniških družb (Adriatica di Sicurtà, Assicurazioni Generali itd.) ter iz naložb drugih italijanskih kapitalov v inozemstvo. Sicer je bilo pred leti v Italiji naloženega mnogo, predvsem nemškega, kapitala, a ker je bil ta kapital večinoma židovski, se je spremenil v nacionalno-italijanskega, čim je Hitler začel preganjati žide.

Torej do abesinske krize je bila italijanska plačilna bilanca v glavnem v ravnovesju. Drugo lice pa je dobila plačilna bilanca ob nastopu teh zapletitjav in to že začetkom l. 1934, kar so se takrat že delale priprave in se je začel zbirati material za ta pohod. Stanje se je še poslabšalo, ko so se pojavile na obzorju sankcije, ki bi gotovo Italijo strle, če se bi nadaljevale skozi večje število let, kot se je računalo, da bodo boji trajali.

Italija je odgovorila na sankcije s protisankcijami, istočasno pa je začela avtarkično politiko po podrobno izdelanem načrtu in na podlagi naslednjih smernic:

- Predvsem je treba stisniti pas in omejiti potrebe na najnujnejše.
- Notranje gospodarstvo je treba razviti in je treba iskati nadomestilo za one predmete, ki jih Italija uvaža.
- Če pa ni nikakor mogoče dobiti v notranjosti kakšnih predmetov, kupi iste v inozemstvu, a vedno po načelu groš za groš: za kolikor kupiš ti od mene, kupim jaz od tebe.

Na podlagi teh smernic se je razvijalo italijansko gospodarstvo v dobi abesinske krize, na podlagi istih smernic se razvija tudi danes po

zmagovitim pohodu, samo da se sedaj dela še bolj intenzivno in širokopotezno.

Za to delo pa so dani tudi predpogoji. Dejstvo je, da danes nobena država ne potrebuje italijanskih delovnih moči, torej represalij glede izseljencev se ni bati. Pasivnost trgovske bilance pa izdatno dovoljuje uveljavno načela »groš za groš«. Torej so v tem oziru dani pogoji za vodstvo avtarkične politike.

2. Prehrana

Narod mora jesti, in italijanski narod se hrani predvsem od testenin in kruha, zelenjadi in sadja.

Kruha ali bolje rečeno pšenice je Italija uvažala ogromne množine in letos, predvsem v prvi polovici l. 1937 za okroglo milijardo in pol lir. Ze pred desetletjem je začela Italija tako imenovano žitno bitko, ki je dvignila srednji pridelek pšenice za okoli 2 kvintala na ha. Letošnja letina je bila rekordna, a kaže, da se bo Italiji posrečilo pridelati doma dovolj kruha in tudi dovolj moke za testenine.

Glede polente, ki je glavna hrana Treh Benecij (Julijska, Tridentinska in Prava s provincami Benetke, Videm, Treviso in Belluno) je zadeva težja, ker ni se nobena letina krila domače potrebe. Vendar se bo dalo doseči tudi tu ravnovesje Riža pridelava Italija dovolj in se za izvoz, ostalih malih žit (rži, oves, prosa itd.) pa premalo, kar pa ne igra velike vloge. Občutnejši je primanjkljaj krompirja, fižola in graha, kar se pa da izravnati.

Vina pridelava Italija v glavnem preveč in zakon določa, da bodo morali izginiti vsi vinogradi v ravninskih legah, ki so sposobne za druge kulture. Slabše vino bo surovina za izdelovanje špirta, katerega bodo rabili kot gorivo (primes k bencinu itd.). Sadje in zelenjava se izvažajo v velikih množinah. Premalo je oljčnega olja, četudi se ga izvažajo. Zaenkrat je treba kriti primanjkljaj z uvoženim semenskim oljem, v načrtu pa je večletka za rajsiritev oljčnih nasadov in skuša se gojiti več rastlin, katerih seme daje olje.

Zelo pasivna je Italija glede mesa in rib. Četudi je konzum mesa zelo nizek, domača proizvodnja ni zadostna in v tem oziru je predvidena dolgoletna z ugodnimi cenami za živinorejca, ki naj pomnoži število govedi. Ker ribolov ne krije domačih potreb, modernizirajo ribiške ladje, podjetje »Genepesca« pa lovi ribe v Atlantskem oceanu, nekatere ladje pa tudi v Severnem morju. Te ribe prihajajo potem na trg v zmrznjenem stanju.

Sir se izvažajo, sladkorna proizvodnja je pa danes še skoraj previsoka, ker je konzum zelo pičel in pada.

Glede prehrane je najtežje doseči avtarkijo pri masločah in mesu. Ta avtarkija je sicer mogoča, a dosegljiva šele po več letih.

Anketa o voznem redu

Ljubljana, 10. novembra.

Pri več anketah na železniškem ravnateljstvu so zastopniki Zveze za tujski promet uveljavljali svoje mnenje z ozirom na to, da je Slovenija najbolj tipična tujsko-prometna dežela v naši državi. Zveza za tujski promet ima mnogo interesov za pravilni vozni red na naših železnih zaradi izboljšanja prometnih razmer, za izboljšanje cest, in seveda tudi za hotelirstvo ter sorodne panoge. Zveza za tujski promet kaže začne čase veliko zanimanje za te zadeve. Za danes je skicirala anketo o ureditvi železniškega prometa v Ljubljani.

Anketa je bila danes dopolnena ob 10 v prostorih Zbornice za TOI, udeležili pa so se je med drugimi zastopniki ljubljanske in mariborske Zveze za tujski promet, zastopnik g. bana in banske uprave dr. Bano ter zastopnik odseka za turizem g. Sotler, g. Peter Cerer za Zvezo gostilničarjev, dr. Brilej za mestno občino in SPD, g. nadsvetnik Milan Petek za železniško ravnateljstvo, dalje zastopniki tujsko-prometnih društev z Gorenjske, iz Bele Krajine in drugih zainteresiranih krajev, zastopniki Zbornice za TOI, zastopnik velesejma in druge organizacije.

Referat o železniških razmerah je podal ravnatelj dr. Ciril Žižek. Referat ugotavlja zahteve Zveze za tujski promet za izboljšanje boljših železniških zvez med Prago, Dunajem, Gradcem, Celovcem, Beljakom, Trstom, Reko, Sušakom in Zagrebom in Ljubljano.

Izvoljena je bila nato deputacija, ki je bila sprejeta pri g. banu. Ta deputacija je predložila g. banu dr. Marku Natlačnu dve resoluciji, v katerih anketa zahteva ureditev letovišč, dosedanjega nezadovoljivega stanja gostilničarjev, pomanjkljivih prometnih sredstev in pomanjkljivih cest. Resolucija zahteva, da se banovski proračun, kolikor se tiče tujskega prometa, primerno poveča, ker je tujski promet posebno važen za našo banovino. Druga resolucija na g. bana pa zahteva, da se dvigne višina naših letoviških in zdraviliških krajev do one stopnje, ki more nuditi gostom ves

komfort ne samo v hotelskem oziru, temveč tudi kar se tiče raznih športnih naprav in drugih možnosti za zabavo in razvedro. V Sloveniji pogrešamo posebno urejenih terišč za vezbanje in pa presekov nad posameznimi terišči.

Železnica Koprivnica-Varaždin

V okvirju velikega načrta za javna dela v začetku leta 1935 je bila za zgradbo železnice določena vsota 234 milij. din. Iz teh kreditov se gradi tudi železniška proga St. Janž-Sevnica v dolžini 12,3 km z mostom čez Savo, za kar je proračunanih 31 milij. din. V prvi vrsti pa se je začela graditi takoj jeseni leta 1935 tudi železniška proga Koprivnica-Varaždin. Ta proga je dolga 41,5 km in so bili nje gradbeni stroški preračunani na 38 milij. din. Ze iz teh števil se vidi, da gradba te proge ni stavila nobenih tehničnih težkoč za izdelavo, saj znašajo stroški preračunani na km le 1.157.000 din, dočim znašajo pri šentjanski progi okoli 2.520.000 din na km. Obe progi sta normalnotirni.

Zaradi manjših tehničnih težav in ker ni mostu je tudi delo na tej progi hitreje napredovalo in danes smo tako daleč, da so položene tudi že tračnice in so bile na progi tudi že poskusne vožnje. Zaradi tega bo v četrtek dne 11. t. m. proga tudi slovesno odprta za promet. Novo progo bo blagoslovil zagrebški nadškof-koadjutor dr. Al. Stepinac, prisostvovali pa bodo tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, prometni minister dr. Spaho in drugi odličniki.

Nova proga je velikega pomena, ker pomeni važno izpolnitev železniškega omrežja na Hrvaškem. Še bolj pomembna pa je ta proga, če upoštevamo dejstvo, da bo z njo odprta velika transversalna proga Osijek-Maribor, kateri je doslej manjkalo le konček od Koprivnice do Varaždina. To pomeni zgraditev druge velike transversalne proge, kajti doslej smo imeli le progo Belgrad-Zagreb-Maribor, oz. Ljubljana. Ta proga je hvala Bogu dvotirna in pomeni prav za prav nova proga za veliko razdaljo Osijek-Slovenija tretji tir.

Tako vidimo, da se sistematično izpolnjuje železniško omrežje v naši državi. Potrebno je, da se izpolnijo tudi tam, kjer to zahtevajo važne državne potrebe. Gradi se že proga St. Janž-Sevnica pri nas, ki pa sama na sebi nima toliko pomena, če se ne začne tudi z zgradbo Črnomelj-Vrbovsko, kajti le tako bo proga St. Janž lahko služila velikemu tranzitnemu prometu, katerega pritegniti je gotovo namene naše železniške politike, da na ta način pridobimo transporte za naše morje. Če pa zopet upoštevamo pomen šentjanske proge za boljše zvezo Slovenije z Zagrebom, se nam zopet odpira problem drugega tira na progi Zidani most-Zagreb, za katerega je mnogo del že končanih in bi bile potrebne razmeroma majhne investicije, pa prinesle velik dobiček.

Druga licitacija za sprameksiranje ceste Naklo-Brezje je razpisana za 24. november. Gre za drž. cesto št. 2 od km 648.675 do km 660.000. Proračunska vsota je bila prvotno 2.202.625 din, upoštevane pa bodo samo ponudbe: za sprameksiranje 2.022.009.75 din, za izvršitev po hladnem načinu pa 2.125.533.12 din.

Gradnja banovinske garaže na Viču. Za gradnjo banovinske garaže na Viču je razpisana licitacija za 29. november, prorač. vsota 213.064.12 din.

Podružnica Poštne hranilnice na Sušaku je imela v oktobru, prvi mesec svojega poslovanja v čekovnem prometu 15,9 milij. din prometa, blagajniški promet je znašal od tega 7,85 milij. din. Zirovni promet pri Narodni banki je znašal 41,06 milij. in prvi mesec je zbrala podružnica na 38 knjižnicah 0,267 milij. din hranilniš vlog.

Tovarnica aluminija, dd. v Belgradu je odprla svojo podružnico v Zagrebu, Zrinski trg 14-11.

Vpisi v trgovinski register: Rudolf Pavlič, trgovska agentura v Ljubljani, Dahmatinova ul. 7, Srimšek Rudolf in drug, izvrševanje mizarске obrti (javna družbenika Srimšek Rudolf in Turšič Ludvik), »Zvon«, livarska komanditna družba Marija Kogovšek, St. Vid nad Ljubljano (osebno jamčeva družabnika Kogovšek Marija, prokurist Kogovšek Ivan).

Konec poravnave: Rahne Ivan, trg. in pos. v Ljubljani v Mostah, Pokopalska ul. 3.

Produkcija bakra. V borskem rudniku bakra je znašala produkcija v mesecu oktobru 3117 ton (septembra 1937 3038 ton in oktobra 1936 2658 ton). Skupno je produkcija v prvih 10 mesecih letos dosegla 32.380 ton, dočim je lani v prvih 10 mesecih znašala 33.073 ton.

Semperit, Krenj. Iz poročila dunajske družbe »Semperit, avstrijsko-ameriške gumi-tovornice« je posneti, da je družba Semperit v Kraunju lani dobro poslovala in se je popolnoma razbremenila bančnih dolgov. Za poslovanje v letu 1937 navaja dunajska družba povečanje prometa za 18 %. Prodaja kranjske tovarne pa je narasla v še večji meri.

Kontana likvidacija. Parobrodna deln. družba »Progres« na Sušaku objavlja, da je znašala razpoložljiva glavnica 5.119.675,45 din, od tega je odbiti še stroške v znesku 50.675,45 din, tako da je na razpolago delničarjem 5.069.000 din ali 506 din na delnico.

položaj šolstva v tretjem letu po sklenitvi pakta o nenapadanju.

Kdor poljske notranje razmere dobera ne pozna, ta bo težko razumel poljsko politiko. Iz tujih virov, največ pa iz nam sovražnih, se širi propaganda proti poljskemu narodu, češ, da zatira svoje narodne manjšine. Po nemški statistiki živi v poljski republiki 22 milijonov katoliških Poljakov, 6 milijonov Ukrajincev (od tega nad polovico grško-katoliških) tri in pol milijona judov, 1.400.000 Nemcev, med ostalimi pa so najštevilnejši takozvani Kaszubi (Kasubi), ki so poseben slovanski narod, ki živi na severu ob baltičnem primorju od Kohlberga (Nemčija), okoli Gdini in Gdanskga, pa vse do Königsberga v vzhodni Prusiji. (Pišejo v gotici in so katoličani v veliki večini). Za vse te narodne manjšine je Poljska preskrbela v šolskem oziru tako, kot je to storila malokatera država. Za svoje Kasube je odprla nedavno posebno gimnazijo, o čemer se Nemčiji niti ne sanja, čeprav prebivajo Kasubi (od davnih stoletij) večinoma tam. V Poljski ne živi niti eden nemški otrok, ki ne bi šel v nemško šolo. V 20 nemških gimnazijah, katere vzdržuje poljska republika, je prišlo v šolskem letu 1936/37 na posamezni šolski razred povprečno komaj 12—13 dijakov. Nemci v Poljski pa niso zadovoljni z nemškimi državnimi gimnazijami, ker so začeli zadnje čase graditi svoje privatne gimnazije, ki imajo pravico javnosti. To je napotilo naš poljski narod do tega, da skuša s samopomočjo rešiti šolsko vprašanje naše poljske manjšine v Nemčiji. Zveza poljskih šolnikov je organizirala šolski sklad za zidanje poljskih šol v Nemčiji. Ta zveza poljskih šolnikov vzdržuje v glavnem tudi edino poljsko gimnazijo, ki obstoji v Nemčiji za 2 milijona Poljakov, in katero je lani obiskovalo skupaj

Borza

Dne 10. novembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani in Zagrebu na 238 denar, v Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani malo popustil na 8.5875—8.6875, v Zagrebu na 8.565—8.665, v Belgradu na 8.57—8.67.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Belgradu 28,65—29,35.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,90 do 14,10, nadalje so beležili za konec novembra 13,82—14,02, za sredo decembra 13,64—13,84, za konec decembra 13,65—13,85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.444.613, v Belgradu 3.922.000 din. Efektni promet je dosegel v Belgradu 1.171.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2384,16—2398,70
Berlin 100 mark	1735,53—1749,41
Bruselj 100 belg.	731,94—737,01
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,55—216,61
Newyork 100 dolarjev	4266,—4302,32
Pariz 100 frankov	145,87—147,31
Praga 100 kron	151,19—151,29
Trst 100 lir	224,05—228,03

Curih. Belgrad 10, Pariz 14.665, London 21,57, Newyork 431.625, Bruselj 73.475, Milan 22.715, Amsterdam 239.425, Berlin 174.20, Dunaj 79.85 (81,59), Stockholm 111,20, Oslo 108,40, Kopenhagen 96,30, Praga 15,20 (13,75), Varšava 81,75, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,35, Helsingfors 9,535, Buenos Aires 128,875.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7 % invest. posojilo 94,50—95,50, agrarni 53,50—55, vojna škoda promptna 419—421, begluške obveznice 78—79, 4 % severni agrarni 51—53, 8 % Blerovo posojilo 94—95, 7 % Blerovo posojilo 86—86,50, 7 % posojilo Drž. hip. banke 100—101, Trboveljska 215—230.

Zagreb: 7 % invest. posojilo 95—100, agrarni 53,50—55, vojna škoda promptna 418—419,50, za konec decembra 418 denar, begluške obveznice 78 denar, dalm. agrarni 76 denar, 4 % sev. agrarni 53,50 denar, 8 % Bler. posojilo 94,50—95,50, 7 % Bler. posojilo 85,50—86, 7 % posojilo Drž. hip. b. 100—100,75. — Delnice: Narodna banka 7500 denar, Priv. agr. banka 210 denar, Trboveljska 240 blago, Gutmann 45 denar, Osj. sladk. tovarna 155—200, Dubrovačka 420 blago, Jadranska plovba 420 blago.

Belgrad: 7 % invest. posojilo 96,50 denar, voj. škoda promptna 419,50—420,50, za konec novembra 418,50 denar (419), za konec decembra 418,50 do 419,50, za konec januarja 418—419,50, begluške obveznice 78,50—79 (78,65), dalm. agrarni 76,65 do 76,75 (76,65), 8 % Blerovo posojilo 94—95, 7 % Blerovo posojilo 85,50—86. — Delnice: Narodna banka 7500—7600 (7550), Priv. agrarna banka 214—215.

Dunaj. Tendence je bila danes neenotna. Prometa je bilo le malo. V kulisi so tečaji po pretežno izvrsti otvoritvi zopet popustili razen Donavskosavskojadranske in Alpine. Tudi v zagradi je bila tendenca neenotna razen za transportne in pivovarske papirje, ki so se uvrstili. Beležili so: Donavskosavskojadranska 70,70, delnice: Creditanstalt-Bankverein 257,75, Länderbank 67, Ferdinandaova severna železnica 993, Graz-Köflach 24,50, Steg 26,30, Steweg 28,15, Magnesit 88,10, Trboveljska 25,25, Alpine 43,50, Rima Murany 81,50, Steyr-Daimler-Puch 226, Leykam 61.

Žitni trg

Novo Sad: Vse neizpremenjeno. — Tendence mirna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Sejmsko poročilo iz Mengša 6. novembra 1937. Na današnji sejem je bilo prignanih okrog 100 glav goveje živine. Na splošno je bilo opaziti, da cene goveje živine nekoliko padajo. Voli I. vrste so bili po 5,50 din kg žive teže. Kupčija zelo mrtva. Povpraševanje je bilo po dobrih kravah mlekaricah, katerih pa ni bilo na sejmu. — Na svinjskem sejmu je bila kupčija živahna. Povpraševanje je bilo po prašičih za reja, starih 6—8 mesecev, kar je bilo dobrega blaga se je takoj prodalo. Cene: špeliarjev ni bilo; pršutariji po 6,50—7 din kg, prašiči za reja, 30—60 kg teži, 400—500 din, 60—80 kg teži 550 do 700 din, mali prašiči, 6 tednov stari, 85 din, 7—9 tednov stari 90—120 din komad. Pripeljanih je bilo okrog 600 komadov.

Cene živine v Ptuju na svinjskem sejmu dne 2. novembra in na svinjskem sejmu dne 3. novembra t. l. Voli: kg žive teže od 4—5,50 din. — Bikli: kg žive teže od 3,50—4,75 din. — Junci: kg žive teže od 3,75—4,25. — Krave: kg žive teže od 2,50—4,50 din. — Telice: kg žive teže od 4,50—5,50 dinarjev. — Teleta: kg žive teže od 5,50—6 din. — Konji obojega spola komad od 500 do 5500 din. — Zrebeta obojega spola komad od 950—2000 din. — Prašiči: komad od 50—110 din. — Pršutariji: kg žive teže od 6—6,20 din. — Debele svinje: kg žive teže od 6,50—7 din. — Plemenske svinje: 5,50—6 dinarjev.

280 poljskih dijakov. Poljaki v Nemčiji so prosili še za eno gimnazijo (privatno, ker državne sploh ne bi dobili) za Kwizyniu (Mazurje) ali jmu je vlada prošnjo odklonila. V Raciborzu stoji prazna že par let novo zidana poljska privatna gimnazija, ker nemška vlada ne da odobrenje za njeno otvoritev. Odkar je Nemcem v Poljski dovoljena tako široka šolska svoboda, so postali predzniki. Prepričani smo, da se cinizim nemštva more napraviti konec samo tako, da se z nemškimi narodnimi manjšinami postopa povsod tako, kot Nemci postopajo z našimi narodnimi manjšinami v Nemčiji. Uradna Poljska se ni nastopila z represalijami na šolskem področju, vendar pa se temu ne bo mogla dolgo upirati, ker nihče ne želi greti gada v svojih nedrih in ker je ogorčenje poljskega naroda proti postopanju narodno-socialistične Nemčije s poljsko manjšino doseglo vrhunec. V tem morete tudi najti zadostno razlogo o sistematični gonji nemškega tiska proti zatiranju — nemške narodne manjšine na Poljskem. Waclaw Rogowski.

Oživljenje slovenskih založb v Gorici. Te dni je izšla v Gorici v založbi »Sigma«, slovenski prevod Rada Bednarika angleškega romana »Črna orhideja«, ki ga je spisal George Goodchild. Knjiga je sicer preprosta, poljuden spis, namenjen širokemu občinstvu, toda za nas je važno to dejstvo za to, ker je znak, da so naše založbe po dolgem presledku zopet začele, čeprav skromno, izdajati slovenske knjige. Upamo, da sedaj ne bo več nikakih ovir v tem pogledu ter želimo, da bi nekoč tako živahne goriske založbe zopet prišle s svojim kulturnim delom. Knjiga se dobi tudi v naših knjigarnah.

Kulturni obzornik

Pismo iz Varšave o nemškem šolstvu na Poljskem

Vprašanje šolstva poljske narodne manjšine v tretjem rajhu se je sedaj nepričakovano zaostriло in napetost, ki vlada v najširših narodnih masah v Poljski do šolske politike tretjega rajha že od prvih let samostojnosti poljske republike, je letos izredno narasla. Ko je Poljska sklenila v letu 1934 z Nemčijo pakt o nenapadanju, za dobo deset let, tedaj je vsa poljska javnost pričakovala, da bo Nemčija po tem paktu napravila Poljski tudi v drugih pogledih prilajnejša in to tem bolj upravičeno, ker je sam vodja Hitler pred vsem svetom poudarjal načelo čistosti nemške rase. Poljaki smo naravno razumeli to njegovo načelo tako, da Nemčija za vse bodoče čase odklanja za nemški narod tako poniževalno asimilacijsko politiko, s katero se je nemški narod tekom stoletij namnožil na 65 milijonov duš, od tega več kot polovico, s pomočjo germanizacije slovanskih narodov tako, da moremo danes mirno trditi, da je sestavljen 65 milijonski nemški narod z dobro polovico nemško govorečih Slovanov. Po poteku dobrih treh let po sklenitvi pakta o nenapadanju, pa se je pokazalo, da je bil poljski narod v svojem pričakovanju pravičnosti zopet prevaran in, da so Nemci ostali pod novim režimom samo Nemci v polnem pomenu besede in da od njih slovanski narodi ne morejo pričakovati ničesar. Naravnost neverjetno se čuje, da je tretji rajh v kratkem času treh let, odkar

obstoja pakt o nenapadanju, zatrl popolnoma vse poljsko šolstvo v Nemčiji. V Nemčiji živi danes čez 2.000.000 Poljakov po naši poljski uradni statistiki. (Po nemški uradni statistiki je Poljakov v Nemčiji 1.400.000. Knaus, Konservativlexikon, Berlin 1936). Od tega števila odpade 160.000 poljskih otrok, katerim je v letošnjem šolskem letu tretji rajh dovolil vsega skupaj še 9 ljudskih poljskih šol (dvojezičnih), to je, samo 3,9 % poljskih otrok v Nemčiji ima po načelu čistosti nemške rase pravico, da v bodočem pokolenju nosi poljsko ime. Leta 1932/33 je znašalo to število še 5,1 %, leta 1934/35 4,9 %, 1935/36 4,7 %. Na 2 milijona poljske narodne manjšine v Nemčiji odpade ena sama poljska gimnazija v Bytomiu, kateri daje rajh tako piše dotacije, da jo morajo Poljaki prav za prav vzdrževati popolnoma sami s svojimi sredstvi. Gotovo bo Vas Slovence, kot najmanjši slovanški narod zanimalo to vprašanje, saj je nemštvo še najbolj razredčilo naš Vaš narod, ki živi na najbolj izpostavljenem ozemlju in ko se tudi korškim Slovincem danes pod avstrijskim nemštvom ne godi nič boljše.

Pa naj vam sedaj obrnem sliko, da vidite še položaj nemške narodne manjšine v Poljski. Po zadnjem ljudskem štetju je bilo v Poljski vsega skupaj naštetih 741.000 Nemcev, ki so se kot taki priglasi. Ne bom vam zakrival niti nemške uradne statistike iz leta 1936, ki je našo številko povečala na 1.400.000 duš. In sedaj: ta nemška narodna manjšina v Poljski ima 500 nemških ljudskih šol, na katerih poučujejo učitelji nemške narodnosti (ne Poljaki) in 20 (dva) set gimnazij, katere plačuje poljska republika iz državnih sredstev. Poleg tega imajo Nemci na Poljskem pravico do svojih privatnih gimnazij (ki uživajo pravico javnosti). Tak je torej

Prvi priznani ženski veleum na svetu:

Gospa Marija Curie-Sklodowska (Zgled preprostosti in skromnosti)

Gospa — ali kakor je znana med svetom — madame Marija Curie-Sklodowska je doslej prva in edina ženska, ki ji ves vet prizna, da je veleum. Dokler ni bilo nje, je poznala znanstvena in umetnostna zgodovina samo veleume moškega spola. Od Leonarda da Vinci, Keplera, Pascala, Leibniza, Kanta, Stephensona do Edisona in drugih.

Pojem veleuma je raznoličen in različen, vendar je poglavitna njegova vsebina vse nadkriljujoči duh, ki ustvari povsem nekaj novega in daje smernice razvoju tiste dobe. To so torej same take lastnosti in zmožnosti, ki so jih izključno pripisovali moškim, dokler se ni konec prejšnjega stoletja pojavila žena, ki je s svojo veličino in smotnostjo svojega značaja in duševnega bista in s svojim znanstvenim ustvarjanjem pobila ta predsodek. Vse, karkoli zahteva pojem veleuma, je vsebovala gospa Curieva. Skupno s svojim možem je ustvarila nekaj popolnoma novega: odkrila je radij in raziskala njegovo vplivanje in je po smrti svojega velikega moža popolnoma samostojno to veliko delo nadaljevala, izpopolnila in odprla medicini povsem nova pota.

O ženskah, ki kaj velikega storijo, večina pravi, da so bile sicer pametne in zmožne, da pa so bile po značaju popolnoma moškimi enake. Toda o gospej Curievi ni mogoče tako govoriti. Ta genialna žena je bila skozi in skozi ženska: bila je nežna soprega, ljubezniva mati, dobra gospodinja. Tudi druge njene lastnosti so povsem ženske: bila je plaha, skromna, ni se silila v ospredje; bila je dolžnostna in požrtvovalna — pač dober in dobrohoten človek. Doktorica, pozneje profesorica na Sorboni — to sta bila edina naslova, ki si jih je resnično želela in dvakratna podelitev Nobelove nagrade, skoraj edino počaščenje, ki ga je zares rada sprejela.

Bila je genialna, veleum, a nečesa ni imela: zmožnosti, da bi se znala proslaviti... Tako jo prav za prav prikratkami resnično vidimo, če preberemo zgodbo njenega življenja, ki jo je pisala njena hči. Ta knjiga, ki je nedavno izšla, ni življenjski kakega učenjaka, marveč je popis življenja velikega, čudovitega in svojiskega človeka, je živ spomenik ženski, ki je mogoče le zato mogla ustvariti toliko genialnega, ker je bila v svojem bistvu tako pristna in preprosta; bila je v otroški sobi ista in enaka kakor v laboratoriju in na katedru. Ni mnogo moških veleumov, ki bi se mogli ponasati s takimi plemenitimi in lepimi lastnostmi ko gospa Curieva, katere genialnost je tudi to, da je prav za prav vse ustvarila s pomočjo svoje jasne, čiste, ženske narave.

Učenka Manja Skłodowska

Otroška leta je preživela v Varšavi, ki je tedaj težko trpela pod Rusi. Bivala je kot otrok v poslopu deške gimnazije, kjer je bil njen oče profesor fizike in nadzornik. Bila je najmlajša od šestih otrok. Manja, kakor so klicali malo Marijo, je bila plaha, a tudi znatiželjna. Še preden je začela hoditi v šolo, se je na lastno pest naučila abecede in je, šele petletna, znala gladko brati. Najlepša soba stanovanja se ji je zdela delovna soba očeta, pa ne radi izredno dragocene, umetniške opreme, ampak radi fizikalnih naprav.

Tudi v šolskem zavodu je bila izvrstna učenka: resna, zbrana in pazljiva. Če se je zapotila v kako čtivo, je ni mogel noben ropot motiti. V spričevalu je imela same odlične reče, najboljše pač v fiziki, matematiki in prirodopisu. Saj pa tudi ni imela takrat nobene druge tolažbe ko učenje, ko jo je težila huda žalost, ker ji je bila umrla sestra, nato ljubljena mati in se je očetu poslabšalo službeno stanje. Ko je odšla s srednje šole, odlikovana z zlato kolajno, je poznala samo en smoter življenja: da bi postala učiteljica.

Dijakinja v Parizu

Najprej je morala prestati tri bridka, poniževalna leta: kot guvernanta v raznih bogatih družinah. Prav nič prijazno ni, kar piše domov o svojih gospodarjih: »Ena onih bogatih hiš, kjer vpričo gostov francosko govorijo — strašno francosčino —, kjer računov na pol leta ne poravnajo, a pri tem denar skozi okno mečejo. Pričevajo se k naprednjakom, a so v resnici stra-

šno neumni. Z najsladkejšimi besedami hudobno opravljajo.« — Po njenih pismih in dnevnikih se dozdeva, da bo pisateljica, kar bi brez dvoma bila, če bi ji ne bilo vprav namenjeno, da prav ona iznajde radij. Veliko je brala v tem času, sama fizikalna, atomska, sociološka dela, ker ni hotela vedno ostati guvernanta.

Nekega dne je dobila pismo svoje sestre Bronije, ki je študirala v Parizu in se ondi zaročila z mladim zdravnikom, češ da naj pride v Pariz in naj začne na Sorboni študirati. Marija je odklonila, da si ne upa, da ni rojena za srečo in da mora ostati pri očetu in da bo svojo ljubezen za študij že kako potlačila. A sestra ni odnehala, dokler se ni vendarle zgodilo in se je Marija v vagonu četrtega razreda odpeljala v Pariz. Takoj je odšla na Sorbono in se vpisala za predavanja fizike, anatomije in matematike (l. 1891). Najrajši bi se bila vpisala pri vseh tri in dvajsetih profesorjih. Kot najpozornejša in najzbranejša dijakinja je mlada Poljakinja z navdušenjem in vsa srečna poslušala predavanja. Njene sive oči so se kar svetile pod visokim, vzbočenim čelom.

Ali jo je sploh kaj zanimalo, da se je morala le s štiridesetimi rublji na mesec preživljati? Živela je vprav samostansko strogo življenje: tri franke na dan je imela za sobico, hrano, obleko, knjige in zvezke. V sobici je imela železno posteljo z žimnico, ki jo je pripeljala iz Varšave, samovar in nobene postrežbe, nobenih zabav, nobene družbe. Študirala je v univerzitetni knjižnici, kjer je imela svečavo in kurjavo zastoj. Ko so ondi zaprli, se je učila dalje doma pri mali petrolejski peči. Nobenega mesa si ni mogla privoščiti, živela je večina le od čaja in kruha z maslom. Poglavitno ji je bilo, da je mogla delati, se učiti, delati izpite. Leta 1893 je bila prva v fizikalnem, leto nato prva v kemičnem licenciatu. Še leto, še eno mrzlo parisko zimo je bilo treba prestati! In ko se je

mala, revna študentka zjutraj zbudila, ji je bila voda v vrču zmrzla.

To so prvi začetki velikega pohoda navzgor, k nesmrtni slavi gospe Curiejeve. Imela je šest in dvajset let, ne da bi bila kaj občutila, da so na svetu razen fizike, matematike in kemije tudi še veselje, ljubezen in zakon.

A vprav znanstvo ji je pripomoglo na to plat življenja. Poljak, profesor Kowalski, jo je povabil na čaj, da bi ondi spoznala darovitega, mladega fizika Pierra Curija. Bil je resen, mlad človek, dolge postave, v starinski obleki, a na prvi pogled mu je bilo videti, da je plemenit in duhovit človek. Zveza med obema mladima človekoma je bila kaj tu. Ni bilo tistega, kar se imenuje ljubezen na prvi pogled; bilo je več: globoka duševna zveza, obojestransko spoznanje duševnega sorodstva.

Iz tega je potem nastal tisti idealni, zgledni zakon, zakon iz ljubezni in znanstva, ki je porajal tri otroke: dve hčeri in iznajdbo — radij. Skladno življenje tega zakona; žensko in znanstveno delovanje gospe Curiejeve, ki je gospodinja, otroka dojila in zaeno pisala disertacijo; tragično smrt njenega moža; njeno povsem vedno posvečeno vdovstvo in njeno lastno, tiho, junško smrt: vse to je treba zvedeti tako, kakor je to napisala njena hči Eva v francoskem jeziku in ki ima knjiga naslov: »Madame Curie. Življenje in delovanje.«

Ta knjiga je ena najlepših in najdragocenejših ženskih knjig. Z ljubeznijo in stvarnostjo, iz doživljanja, spominov, dnevnikov, pisem in podob je v tej knjigi postavljen ženskem veleumu trajen spomenik. Knjiga je za vsakogar, ki trpi v tej duševni dobi, ker vsebuje knjiga tolažilno dasi ne napisano geslo: da se resnične zmage človeštva ne dogajajo na bojiščih in mrtvaških poljanah, ampak na življenjskih poljanah duha in duše.

V proslavo 15letnice pohoda v Rim, je Mussolini slovesno otvoril novo mesto Aprilia; to je četrto mesto, ki so ga sezidali na nekdanjem pontin-skem barju. Na sliki: Mussolini deli darila.

75 milijard ptičev na svetu

Navadno se s takimi številkami ukvarjajo ameriški statistiki in znanstveniki. Tokrat se je pa oglašal francoski naravoslovec, ki je svetu razložil, da je na vsem svetu nič manj kakor 75 milijard ptičev vseh vrst. To število je dognal po svoji posebni znanstveni metodi, katere pa javnosti noče izdati. Tako torej iz njegovega dognanja vemo le to, da je na svetu 75 milijard ptičev, torej na vsakega človeka pride kar 38 ptičev.

Francoz pa je tudi dognal, da to razmerje 1:38 ne drži po vseh delih sveta. To velja le za razmerje splošno na svetu, medtem ko za posamezne dežele velja drugačna razmerja. Čim gostejša so človeška bivališča in naselbine, čim več mest je v

kaki deželi, tem manj je tam ptičev. Tako je učenjak izračunal, da na Angleškem živi le kakih 200 milijonov ptičev, da torej tamkaj na enega človeka pridejo samo 4 ptiči. Torej je na Angleškem v pogledu ptičjega petja kaj dolgočasno. Čim bolj pa gremo na vzhod, tem bolj tamkaj narašča število ptičev in sicer absolutno ter tudi v razmerju z gostoto človeških naselbin.

Na Angleškem, kjer je najmanj ptičev, je opaziti vedno bolj smoteno gojitve ptičev. Vendar je treba reči, da vkljub temu tamkaj nekatere vrste docela izumirajo. Pač pa vrabci in golobje tudi na Angleškem tako dobro uspevajo, da jih je vedno več. Med ptičjimi vrstami, ki se njihovo število množi, je tudi sova, dalje pa razni močvirni ptiči, kosi, drozgi in škrlanci. Močno pa izginjajo jerebice, prepelice, kalini, škinkavci in čaplje. To pa, kar je bilo zaradi naraščanja ali padanja števila ptičev tukaj povedano, se seveda nanaša le na Anglijo in njene ptiče. Sedaj šele delajo statistiko za druge dežele.

Podgane zapuščajo ladjo

Konec morskega orjaka

Te dni so v luki Hoboken pri New Yorku začeli razdirati orjaško ladjo »Leviathan«, katere je bila pred vojsko nemška popotniška ladja in se je takrat imenovala »Vaterland«. Ta ladja je bila pred vojsko in še nekaj let po vojski največja in najhitrejša ladja sveta. Imela je kakih 49.000 ton ter je s svojimi 27,5 vozli na uro bila najhitrejša ladja, ki se v hitrosti z njo ni mogla kosati nobena predvojnna ladja. Ladja je bila za predvojnne razmere velikanška, saj je bila 300 metrov dolga in 30 metrov široka.

Ko pa so se začele na morjih kazati druge še večje in hitrejšje ladje, je njena slava zamrla. Vozila je sicer še nekaj časa. Ker pa ladja ni bila več moderna, zato se ni več splačalo vzdrževati jo v prometu. Tako so jo leta 1934 poslali v pokoj, ki ga je preživljala v umazanem pristanišču Hoboken pri New Yorku. Odkar je ladja tam sredi umazane vode čakala svojega konca, je bila skoro docela zapuščena.

Pač pa so poslali na njen krov majhno stražo, ki je pazila na častite ostanke. Časnikar, ki je obiskal to ladjo, preden so jo začeli razdirati, takole popisuje njen konec: Motna, rumenkasta svetloba iz napol zgorelih žarnic skromno razsvetljuje dolge hodnike in nekdanj tako velike slavnostne dvorane. Veliki sivi prti pokrivajo zložene mize in stole ter vso nekdanjo bogato krasoto notranje ladijske opreme. Samo štiri velikanske slike nas še pozdravljajo s sten. Na eni strani še ležita dve prekrasni perzijski preprogi, ki sta nekdanj pokrivali tla razkošnega salona. Vse drugo v tem plavajočem nagrobniku pa je sama rja, gniloba, plesen in razpad. Eden izmed čuvajev je v knjižnici brskal po knjigah, ki so še ostale tamkaj, pa je v zaprašeni in prepereli knjigi našel bankovec za deset dolarjev.

Italijan, kralj in cesar Etiopije Viktor Emanuel III., ki obhaja danes svoj rojstni dan.

Prebivalci Čikage

Čikaga je večmilijonsko mesto v Ameriki. Toda dve tretjini vsega prebivalstva tega velikanskega mesta so evropski izseljenci ali pa njihovi otroci. Pravih Američanov je v mestu samo ena tretjina. Sedaj je izmed evropskih naseljencev najmočnejša kolonija v Čikagi kolonija Poljakov, katerih je 600.000 v tem mestu in ki tamkaj izdajajo dva dnevnika. Za njimi pridejo Nemci, ki jih je skoraj toliko, izdajajo pa 16 dnevnikov. Za Nemci pridejo Rusi, katerih je 200.000 in Italijani, katerih je skoraj ravno toliko. Čehov in Slovakov je 150.000, ki izdajajo 4 dnevnike. Takoj za temi pa pridejo Slovenci in Hrvati. Vsega skupaj je v Čikagi naseljenih 20 različnih narodov.

Ameriško vojno brodovje prvo na svetu

Kakor je sedaj prišlo v javnost, namerava mornariška uprava Združenih držav kupiti na novo 216 bombnih letal. V zvezi s to novico sedaj mornariški urad priobčuje ponudbe 5 velikih letalskih tovarn, katere so od urada skrivaj dobile pozive, naj vložijo svoje ponudbe.

Ze doseđani pomorski oboroževalni program Združenih držav je bil tako velik, da se je temu čudil ves svet. Toda ta velikanski program še davno ni izčrpan. Zvezni kongres bo namreč še letošnji zimo na svojem zasedanju sklepal nove oboroževalne kredite za ameriško vojno mornarico. Lesti, ki te reči poročajo, spominjajo na nedavni izrek ameriškega mornariškega ministra Swansona, ki je dejal: »Ameriško vojno brodovje mora biti prvo na svetu!«

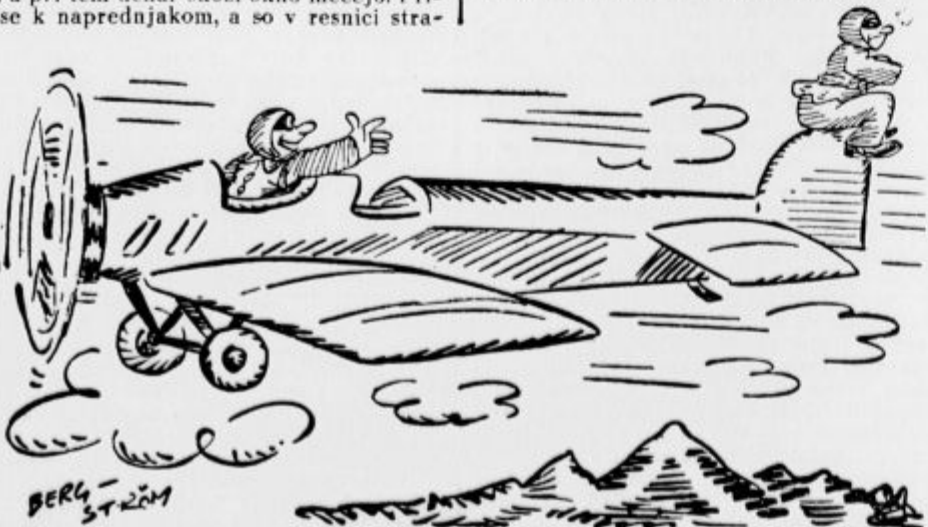
Pričakujejo, da bo sedaj Amerika dala na novo graditi devet novih bojnih ladij-velikanov, poleg tega pa mnogo pomožnih ladij in drugega pomorskega orožja.

Kdo more tako? Kolesarjenje na dveh kolesih, ki sta ga proizvajala dva Nemca.

Slavni pevec, tenorist Gigli, je prišel v London.

»No, Kati, ali si še huda?«

Italijanski letalec Stoppani (ako ni to ime slovenski Stopar?) je v svojem trimotornem letalu nad goriškim Tržičem (Monfalcone) dosegel višino 8951 metrov.

Koncert mariborskega klavirskega tria

Med prvimi prireditvami nove mariborske glasbene sezone moramo z veseljem pozdraviti koncert našega domačega, mladega mariborskega klavirskega tria, ki ga sestavljajo gg. dr. Roman Klasine (klavir), g. Taras Poljanec (violina) in g. Oton Bajde (čelo). V pretekli sezoni se nam je trio prvič predstavil v mesecu marcu z uspešnim koncertnim nastopom in nam sedaj z drugim koncertom dokazuje upravičenost svojega obstoja.

Koncert se je vršil dne 3. novembra zvečer v veliki kazinski dvorani pred dokaj številnim, izbranim občinstvom, čeprav so zevale med sedeži precejšnje praznine. Za resnejšo, zlasti komorno glasbo je pri nas v Mariboru pač manj zanimanja in odziva.

V sporedu je trio napravil v napredu velik korak dalje. Saj nam je poleg Dvořaka in Brahmsa predstavil tudi modernega ruskega sodobnika Čerepnina. Izvajali so namreč Dvořakov trio op. 65., Brahmsov trio op. 40. in Čerepninovo 2. sonato op. 30. za čelo in klavir. V interpretaciji je tudi tokrat prevladovala še razumska resnoba nad čustveno razgibanostjo; zato je n. pr. Dvořak v nekoliko raztegnjenem podajanju le deloma prišel do veljave. Boljša sta bila drugi (allegretto grazioso) in tretji stavek (poco adagio). Uspešnejše so podali Brahmsovo delo. Posebna novost je bil za naša »razvajena« ušesa Čerepnin, pri nas doslej manj znani, pa sicer po svojih klavirskih nastopih daleč po svetu sloviti ruski glasbenik, zastopnik moderne linearne muzike. Njegova 2. sonata za čelo in klavir nam je bila težje dostopna, pač zaradi svoje oglate in razkosane ritmike ter povsem samostojne linearne melodike. Pa je to tudi razumljivo spricho dejstva, da komponist piše skladbe v svojem posebnem 9 tonskem načinu, ki se našemu »naravnemu« posluhu nič kaj ne prilaga. G. čelist Bajde in g. pianist dr. Klasine sta težko nalogo dostojno rešila.

V triu kot glasbeni edinci je še nekaj pomankljivosti, ki se tičejo enotnosti in uigranosti. G. dr. Roman Klasine je naš priznani pianist, ki z lahkoto obvlada tehnično najtežjo skladbo, pa je v interpretaciji včasih ne izbera do emocionalnih potankosti, on je tudi idejni vodja tria; pri g. Poljancu bi pogrešali le še nekaj pojoke mehke v izraznosti; g. Bajde je v triu vsekakor najbolj lirichen in v primeri z ostalima dvema odlično presihel, tako da pogosto utone.

K lepo uspelemu koncertu, s katerim so dosegli naši priljubljeni glasbeniki v kratki dobi tolikšen uspeh in napredek in bili zanj po zaslugi nagradjeni s toplim odobravanjem navzočih, vse priznanje z iskreno željo, da bi svoje delo nadaljevali po uspešno začrtanih smernicah. Bb.

Kranj

Minister g. dr. Miha Krek pride v Kranj. V petek, dne 12. t. m., bo ob 8 zvečer v dvorani Ljudskega doma sestanek zaupnikov JRZ, na katerem bo govoril g. dr. Miha Krek.

50 letnico svojega rojstva je obhajal le dni g. Čiril Mohor, ravnatelj Ilirijance in posojilnice v Ljudskem domu v Kranju, ki jo vodi zelo uspešno že 30 let. G. Mohor vodi tudi cerkveni pevski zbor v župni cerkvi, ki ga je dvignil na zavidljivo višino. Pridno se udeležuje tudi pri Prosvetnem društvu, vodi pevski odsek, z velikim uspehom nastopa tudi na prosvetnem odru. Gosp. Mohor je tudi predsednik pevskega okrožja, načeluje Strelski družini v Kranju in je predsednik Loveškega društva za vso Gorenjsko. Stevilnim prijateljem, ki so mu ob njegovem življenjskem jubileju čestitali, se pridružujemo tudi mi z željo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let zdravega in zadovoljnega.

Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh tehnikah vezenja, kvačkanja in pletenja, izdelanih z MEZ predvodom za ročna dela v Kranju: Hotel Stara posta, odprto od petka 12. novembra do vključno sobote 13. novembra 1937 dnevno od 10 do 18 nepretrgoma. Vstop prost! — Prodajalo se ne bo!

Jesenice

Gostovanje v Zasipu. Jeseniško gledališče je z nedeljskim gostovanjem v Zasipu doseglo najlepši uspeh. K popoldanskim predstavam je prišlo toliko ljudi, da so morali predstavo še zvečer ponoviti. Pripomniti je treba, da so jeseniški igralci igrali v korist Katoliškega prosvetnega društva v Zasipu in so vse potne stroške utrpeli sami.

Kino Krekov dom predvaja drevi ob 8 film »Med dvema zastavama«, delo režiserja Franka Lloydja. Igralci: Ronald Colman, Claudette Colbert in drugi.

Mirna peč

Lepo slovesnost je praznovala velika mirnopska fara v nedeljo, dne 7. t. m., ko se je spominjala tridesetletnice, odkar je tu za župnika g. Anton Gore. Okoli jubilarja so se tega dne zbrali njegovi bližnji tovariši kakor tudi drugi prijatelji, ki so ga iz okusno okrašenega župnišča spremljali v lepo in prostorno cerkev, ki jo je on zgradil. Cerkveni govor, dovršen po vsebini in obliki, je imel novomeški prošt gospod Cerin, slavljenca pa so pri sv. opraviu asistirali gg. bruniški župnik Lunder in dobrniški Ignacij Omahen ter kaplana gg. Kovačič in Smolič, dočim je za ceremoniarja bil novomeški kanonik g. Kek. Najlepši okras cerkvi pa so bili farani, ki so že rano v trumah prihajali slaviti svojega ljubljene dušnega pastirja in so mu na poti v cerkev kakor tudi nazaj grede napravili gost špalir ter ga pristrčno spoštljivo pozdravljali; v njihovem imenu pa je pred sveto mašo izročil gospodu župniku zlat kelih v dar ključar g. Krevs. Pri kosilu, na katerem so bili razen omenjenih še graščak s Hmeljnika gospod baron Wambolt-Umstadt, ki je širom znan kot vzoren katolik in prijatelj ter pospeševatelj vsakega verskega in ljudskega dela in prizadevanja, potem novomeški kanonik g. Šešek, trebanjski dekan g. Tomažič, cistercijski župnik iz Stične o. Benedikt Bolcar, novomeški franciskanski gvardian p. Ludovik Dově, marljivi mladi mirnopski župan g. Opara, šolski upravitelj g. Obrekar, gg. ključarja Krevs in Bartelj ter več sorodnikov in prijateljev jubilarja, so se izrekle številne prisrčne napitnice, v katerih je prišla do izraza ljubezen do takega dušnega pastirja in priznanje njegovemu delu v čast božjo in dušni ter gnotni blagor župljanov, ki so so njegovi zaslugi dobili tudi združeno organizacijo; poudarjalo se je pa tudi soglasje, ki je vladalo in vlada v Mirni peči med cerkvarji in šolo. Popoldne je bila prireditev v čast slavljenca v Društvenem domu, na kateri so se mu poklonili zastopniki vseh društev v fari in mu izročili lepe darove; šolski otroci pa so uprizorili ljubko igrice. Pokazalo se je zopet, kako sta tesno zvezana slovensko ljudstvo in slovenski duhovnik, ki je na čelu njegovi omiki in napredku.

Luče

Sr. misijon v Lučah je bil od 24. do 31. oktobra t. l. Vodila sta ga gg. frančiškana iz Ljubljane p. provincial Gracijan dr. Heric in p. Odilo Hajnsšek. Stiri dni je pomagal spovedovati tudi g. p. Kerubin Tušek, župnik nazarski. Čas in vreme je bilo jako ugodno, udeležba krasna, govori mojstrsko sestavljeni in ognjevit podani. Posebnost tega misijona je bilo ljudsko petje. Vsa cerkev, moški in ženske, so navdušeno prepevali lepe in ganljive misijonske pesmi. Veličasten je bil zaključek svetega misijona na praznik Kristusa Kralja zvečer. Bila je procesija s sv. R. T. za farovškim logom v temni noči ob svitu gorečih bakel. Okrog tisoč jih je bilo. Kdor je le mogel, se je udeležil. Ko se je procesija vrnila v bajno razsvetljeno cerkev — lani je bila napeljana elektrika —, je bila cerkev nabit polna. G. p. Odilo je imel zaključni govor: Kako naj preživimo sleherni dan, da bo Jezusov dan. Sledila je posvetitev Kristusu Kralju, zahvalna pesem, blagoslov z Najsvetejšim in papežev blagoslov. Končno je domači župnik izrekel prisrčno hvalo Bogu za vse milosti sv. misijona in prošnjo za trajne sadove, zahvalo preč. gg. misijonarjem za ves trud in apostolsko gorečnost, s katero sta vodila sv. misijon, in pohvalo vsem dobrim faranom, ki so se sv. misijona tako lepo in zveličavno udeležili. Zupnija šteje 1600 duš, tekmo sv. misijona je bilo okrog 2900 sv. obhajil.

Za posledicami hude poškodbe pri nekem delu v Solčavi je umrl Matija Robnik, p. d. Peterc, posestnik in tesar, član tuk. obč. uprave. Lani in letos je bil zaposlen kot obč. delovodja pri gradnji pokopališča in nove mrtvašnice. Uginel je, kdo bo prvi pokopan na novem pokopališču. Pač ni slutil, da bo njega zadela ta usoda. Zapušča ženo in pet otrok. Zaljubljeni rodbini naše sožalje, pokojnemu naj sveti večna luč!

I Trgovina krzna Srečko Lapajne je preselila svoje poslovne prostore na Aleksandrovo cesto 4, II. nadstropje. Telefon 37-37. Dvigalo na razpolago. Vhod iz pasaže.

Rečica ob Savinji

Ustanovni občni zbor krajevne kmečke zveze je bil zadnji nedeljo v prostorih Kmetijskega društva. Poročala sta predsednik okrajne zveze gosp. Tesovnik iz Ljubnega in gosp. Martin Steblovnik, predsednik Kmetijske zbornice. Za predsednika je bil izvoljen gospod Jeraj Alojz, posestnik v Rečici.

Občni zbor Fantovskega odseka je bil isti dan. V odbor so bili izvoljeni agilni fantje iz bližnje in daljne okolice. Upamo, da bodo lahko v kratkem pokazali, kaj znajo. Pripravljamo se za nabiranje prispevkov za nov Prosvetni dom, ki ga namerava zgraditi naše Katoliško prosvetno društvo. Ob tej priliki bodo fantje lahko pokazali vse svoje zmožnosti.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Narodni zaklad. Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi za gosli in klavir, priredil Josip Vedral, bivši profesor na ljubljanskem konservatoriju; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izdovoda za gosli 10 din., klavirsko spremljevanje 30 din. — Omenjeno zbirko toplo priporočamo zlasti šolski mladini, ki se prične učiti gosli Poleg violinske šole bo uporabljala uspešno te pesmice in se tako seznanila z našo narodno pesmijo. Najbolj znane narodne pesmi, po številu 25, obsega pričujoči zvezek, harmoniziranih v najlažjem slogu, tako da te napeve z lahkoto obvlada vsak učenec že v prvi polovici učne dobe. Še več veselja do tega glasbila bo vzbudilo v učenca, ako jih bo igral ob spremljevanju klavirja, na kar naše gg. učitelje gosli še posebej opozarjamo. Spremljevanje je prav tako prirejeno v zelo lahkem slogu in ne bo delalo nobenih preglavic in težko, učitelj bo s tem dosegel tem večji uspeh.

Sport

Pomen alpinizma za mladi rod

Znano je, da je bil naš sedanji papež Pij XI. v mladosti in v moški dobi, vse dokler ni nastopil pontifikat, izborni plezalec, ki je leto za letom hodil v gore, zmagoval stene in grebene ter izvedel celo več zelo trdnih in težavnih prvih vzponov (t. j. nekatere ture je opravil kot prvi sploh). Sijajno piše v svoji knjigi o Alpah o motivih, ki so ga privedli do tega, da je začel gojiti alpinistiko; zelo nazorno govori o visokem etičnem in fizičnem pomenu, ki ga imajo Alpe za človeka. Alpinistika utrjuje značaj, krepi voljo, plemeniti duha; alpinistika je tudi športna panoga, ki najlažje vpliva na dušo, saj je njen playground prekrasna alpska pokrajina s svojimi temnimi jezeri, bleščečimi ledeniki in mogočnimi stenami, ki so viden izraz božje dobrotljivosti, ljubezni in lepote. Utrujen človek odhaja iz mestnega hrupa in svetnega šuma v samoto, — spošti delavce ee vrata z Alp k vsakdanjemu poslu. V samoti se je bil odpočil njegov duh.

Vsi ti momenti nas silijo, naj, kadar le mogoče, nekoliko spregovorimo o gorah. Zlasti dandanašnji, ko se bodoča generacija, mladina vse bolj izgublja v plehkiem, marsikdaj vulgarnem športu, kjer delujejo tako pogosto le mišice, za duha pa je bore malo poskrbljeno. Dandanašnji moramo vabiti v gore mladino, ki se ji v težkih časih hoče vedno bolj le cenenejša uživanja, pohajanja v kino, letovanja na morskih plažah, flirta, brezplodnega in karlmayeveke pustolovskega pogabljanja in reševanje problemov, ki jih modrejše in preizkušenejše glave ne morejo razvozlati, danes, ko se mladi intelektualci, ki že itak čepo po elajih zatohlih elanovanjih, bavijo le z enim, dejali bi intelektualnim športom: ehajajo se po zadimljenih kavarnah in mračnih, zakolnih luknjah ter debatirajo o nujnosti in edino zveličavni koristnosti marksizma. (Med njimi seveda — ironija — sede pri debati sinovi in hčere bogatašev!) Povabiti moramo v gore mladino, da tam spozna v težki skupni borbi iskrenost tovariškega občutovanja, da se v premagovanju skal, poti, previsov nauči človeške strpnosti, da se utrdi v potrpežljivosti, brez katere na evetu ne more shajati noben človek, da si spet pribori prelepo potezo prejšnjih rodov: humano znanost in tolerantnost. V trdem boju bodo izginile iz glav fantastične prikazni zbeganih sistemov, svet bo postal jasnejši in svetlejši, rame se bodo navadile vzeti marsikaj nase, življenjsko breme bo postalo lažje. Boj z goro bo odprl duši vsa okna in jo prezračil; signal bo temno, otročje zakrknjeno kuhanje, sesul v prah avanturistične prekucne načrte, kateri so bili v mestu z gosto pajčevino prepredli dušo, ki se je dolgočasila v temi in v nujnem duhovnem brezdneju. Pregnal bo

pogubno intelektualiziranje, ki preti, da bo postalo v tem duhovnem brezdneju, ki se je razpaslo po kaosu in etičnem potresu, katere je izzvala svetovna vojna, natičenemu rodu novi evanجيل.

Današnji čas rabi močnatih značajev, rabi svežega prepriha skozi duše, ki se duše v povojnem mlamolu. Možatost in odkrita, svetla hrabrost morata biti spet dvignjeni na piedestal, na katerem sta stali prejšnja stoletja. Samo vzgoja v hrupu, v množici, v zmedbi trepetajočih svetlobnih reklam, grmečih vlakov in nervozno bevkajočih avtomobilov, v kriču in dimu — ne more odleči. Potrebno je krepko zdravljenje v samoti — tam otroška igra, pol moški boj; čiščenje: svetla lakotnost in trda jeklenost. Čiščenje: dnevi, ki niso vezani na umazane, vsakdanje skrbi, na dirindaj in na besno pehanje za vsakdanji živč. Voditelji narodov so dobro spoznali ta pomen alpinizma. Mussolini je zanj dejal, da je najbolj moški med vsemi športi. Z vso skrbjo ga pospešuje.

Prav za mladi rod, ki še tehta in se odloča kakor Herakles na potu, ali bi krenil levo ali desno, za ta rod, kateremu preti, da bo, duhovno še nedozorel, podlegel slabim vplivom, ne moremo nikdar prenehati z zabičevanjem, naj gre v samoto, naj gre na gore, kjer se bo v zbranosti in boju ojelel in življenje. Naša slovenska mladina bo tu našla svoj purgatorij.

Alpinistika pa ne plemeniti in krepi samo mladino, ampak tudi etari rod. Tudi starejši ljudje se s sijajnim pridom umikajo hrušču vsakdanjega življenja po besedah modrega psalmista, ki je že v davni dobi vzkliknil: »Upiram svoje oči v gore, zakaj odondod mi prihaja pomoč!

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ime vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocele« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Biocele je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdej je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro, ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliske dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako, se Vam denar povrne.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 11. novembra: 12 Poskočni napevi, veseli odmevi (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.15 Čas, sporod, obvestila — 13.15 Slavni češki operetni komponisti (Radijski orkester) — 14 Vreme, borza — 18 Češka narodna pesem (Radijski orkester) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Čas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 19.30 Nae, ura — 19.40 10 minut zabave — 20 Koncert: Sodelujejo: Ljubljanski šrneli kvartet v vmesnini spevi g. Mirka Premelca; Akademski pevski kvintet in plošče — 22 Čas, vreme, poročila, sporod — 22.15 Dvorakovi koncertni plesi (Radijski orkester).

Vdan v sklep Vsemogočnega sporočam sorodstvu in prijateljem tužno vest, da je po dolgotrajnih mukah, večkrat okrepčana s tolažili svete vere, dotrpela moja blaga soproga, gospa

Hedvika Šturm

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 12. novembra ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice v Ljubljani.

Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočam v molitev in blag spomin!

Ljubljana, dne 10. novembra 1937.

Zaljubljeni soprog Rado Šturm.

ZAHVALA

Ob priliki hudega udara z nepričakovano smrtjo moje blagopokojne soproge

GINE

sem prejel tako številne izraze globokega sožalja in tolažbe od neštetihi njemih in mojih prijateljev in znancev, kakor tudi od raznih korporacij, zavodov in raznih organizacij. Ni mi mogoče, da bi se vsem tem mogel posebej zahvaliti. Prosim jih, da sprejmejo tem potol prav vsi moje globoko zahvalo.

Vsega mogočnega Bog naj Vam povrne vsem s svojo neizmerno dobroto! Obenem se globoko ginjen zahvaljujem vsem, ki so mi tudi bodisi osebnoma na domu, bodisi s spremljevanjem na njeni zadnji poti izražali do nje spoštovanje in molili za pokoj njene duše ter jo z obilnim cvetjem okrasili pri zadnjem počitku v našem domu. Vsi ti so vlivali hladilni balzam na mojo pekočo rano. S posebno hvaležnostjo pa se bom spominjal poslovnih besed prečastitega g. župnika p. Zakrajška in bežigradskih revežev, ki so nabrali med svojimi sotrpini, da se opravijo svete maše za pokoj njene zlate duše. Vsega mogočnega Bog Vam obilo poplačaj!

Ljubljana, dne 10. novembra 1937.

Dr. Anton Kodre, mestni višji svetnik.

Mariborski šport

Prvo gostovanje marljivih juniorjev SK Planine iz Ljubljane proti domačemu SSK Maratonu je prineslo v nekaterih disciplinah izvrstne rezultate. Zal je Maraton moral nastopiti oslabljen, ker so njegovi atleti bili obveščeni o odpovedi tekmovalja ter jih v zadnjem trenutku ni bilo mogoče več zbrati polnoštevilno. Slične boje med naraščajniki bi bilo v bodoče treba prirejati v glavni sezoni, ker je letos izbrani termin zaradi nestalnosti vremena res prepozen. Pri vseh sodelujočih je bilo opaziti sadove resnega in agilnega dela. S tako odličnim materialom se bo dalo v kratkem doseči izvrstne uspehe.

Smučarski klub Ljubljana. Opozarjamo na občni zbor kluba, ki bo drevi, ob 20 v pritrilni dvorani restavracije Zvezda z običajnim vsakotrednim dnevnim redom. Prosimo članstvo, da se ga udeleži v čim večjem številu, tekmovalce pa pričakujemo polnoštevilno. — Smuk!

Kolesarsko društvo Ljubljana. V Dobruhanu na znanja vsem članom in kolesarskim klubom, da priredi v nedeljo, dne 14. novembra velika klubsko dirko s startom in ciljem pri gostilni g. I. Bričina v Sostrem. Start točno ob 13. uri. Dirka se bo vršila po sledenjem programu: 1. Ob 13. uri startajo juniori skupaj s seniorji, njih proga je dolga 50 km. 2. Ob 13.15 startajo novinci, njih proga je dolga 15 km. 3. Ob 14. uri startajo športnice dame, katere imajo dolgo progo 4 km. 4. Ob 14.30 startajo starejši kolesarji z navadnimi kolesi. Po končanih dirkah razdelitev nagrad, nato pa prijateljska vesela zabava kot poslovniki večer za letošnje leto. Vse klubske vozače prosimo, da se sigurno udeležijo te zaključne dirke ter naj se javijo vodstvu dirke na startu točno ob 13. uri, kjer dobe vsa potrebna navodila. Dalje pozivamo vse klubske člane, da se sigurno udeležijo članskega sestanka danes zvečer, ki se vrši ob 7. uri pri tov. Salanu v Dobruhanu. Vsi športniki vljudno vabljani.

SK Slovan. Članski sestanek celokupnega Manstva in odbora se vrši danes ob 8 v gostilni Krušič. Prosimo polnoštevilnega odziva zaradi medsebojnega dogovora o bodočem programu kluba.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šenlovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 5 mm vsoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

TEL. 22-21 UNION

Premiera
Epopeja vztrajne borbe za obstanek
tlačnega slovaškega naroda

Hajduk Janošik

V glavnih vlogah Zlata Hajdukova
in Pavel Dielek

TEL. 27-30 SLOGA

Prekrasni veledim v naravnih barvah

„Ramona“

V glavnih vlogah: Loreta Young, Kent Taylor,
Don Ameche.

Nemški dialog

TEL. 21-24 MATICA

Samo še danes ob 18. in 19.15 uri krasni lu-

bezenski in glasbeni veledim

K novim obalam

Ob 21.15 uri premiera epohalnega film-

skega dela iz zgodovine človeštva

VEST ČLOVEŠTVA - Emile Zola

Paul Muni

Predstave ob 16.19. in 21.15 uri

Prodamo

Jajca

štajerska, vedno v zalogi
po najnižji ceni. - Baloh,
Kolodvorska 18. (1)

Ia. štajerska jabolka

lepa, obrana, dobite po
zelo ugodni ceni v spe-

cializirani trgovini, Tyrševa

cesta 17. (1)

Posedstva

Parcele

pri bežigradski soli, pro-

metni kraj, ugodno na-

prodaj. Poizve se »Pri

Makedoneu«, Kolodvorska

ulica. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napra-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vili. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

SOBE

ODDAJO:

Lepo sončno sobo

separirano, oddam. - Na-

slov v upravi »Slovenca«

pod št. 18.021. (s)

Lepo sobo

v strogem centru ob sod-
niji, v novi palači, ele-
gantno nameščeno, sepa-
rirano s kopalnico, od-
dam boljšemu gospodu. -
Informacije: Resljeva 4.

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven-
ska banka v Ljubljani,
Krekov trg 10. Tel. 27-62

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

v novčujo

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

kupuje

vrednostne papirje, va-

lute in zlatnike po naj-

višji dnevni ceni.

Vnovčujem

hranilne vloge vseh de-

narnih zavodov proti

takojšnji gotovini

zelo ugodno

Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12

Telefon 38-10.

Beseda »krema« ne pove ničesar, vse pa beseda

„NIVEA“!

Z »NIVEO« je v resnici nera-
združljivo zvezan pojem idealnega
negovanja kože in sicer zaradi
tega, ker NIVEA vsebuje »Eu-
cerit«. Ta prodira globoko v
kožne luknjice, krepča kožo in
ustvarja mladostno svežost. Zato
ne zahtevajte samo »krema«,
ampak vedno le »NIVEA«!

Službodobne

Krojaškega pomočnika

za velike kose sprejme

Kocjan, Dolenjska c. 23.

Krojaškega pomočnika

dobro moč, takoj sprejme

Ivan Zbonitar, Jesenice.

Mesarskega pomočnika

takoj sprejme Franc Ma-

rolt, mesar, Siska, Vod-

nikova cesta 139. (b)

Modni salon

išče prvovrstno moč za

obleke. Stalno mesto. —

M. Čišnovar-Raska, Mo-

dnji salon, Gradisce 17/L,

Ljubljana. (b)

Postrežnice (servirke)

se sprejmejo za opoldan-

ski čas. - Plača 150 din

mesečno in opoldanska

hrana. Ponudbe v zalep-

ljeni kuverti pod značko

»Marljiva« 18.034 upravi

»Slovenca«. (b)

Prodajalka

mešane stroke, dobra ma-

nufakturstinja, in bla-

gajničarica s srednješolsko

izobrazbo, uporabna tudi

za pisarniška dela — se

sprejmeta. Ponudbe v re-

ferencami upravi »Slov-«

pod št. 18.015, brez pri-

loge znanik. (b)

Vnajem

IŠČEJO:

Skladišče s stanovanjem

iščem. - Ponudbe upravi

»Slovenca« pod »Delavni-

ca« št. 18.025. (m)

Sirite »Slovenca«!

Kupimo

Tricikelj

dobro ohranjen, močne

izpeljave, za prevoz do

200 kg - kupim. Ponudbe

v upravo »Slovenca« pod

»Zeleznina« 17.976. (k)

Vozove

in konjsko opremo, vse

prilagodljivo za prevoz lesa,

kupimo. Nosilnost ca. tri

tisoč kg. Širina koles 8

cm. Parna žaga ROG, d.

z o. z., Podstenica, To-

plice pri Novem mestu. k

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3

Radio

Loewe

radio-aparati

so že lani navduševali

vse poslušalce. Tipi za

leto 1938 so še odličnejši

in vendar smo jim še zni-

žali cene. Večjo zalogo

smo že dobili. Dovolite,

da vam predvajamo brez-

obvezno nov aparat. —

Samoprodaja: Klein-

dienst & Posch, Ma-

ribor, Aleksandrova 44.

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

takoj odda Homan, Ljub-

ljana, Sv. Petra cesta 81.

Rože s Kolpe

so moderne kreacije, ki cveto
vse leto. V našem katalogu
boste našli več sto vrst za vsak
okus. Sedaj je najugodnejši
čas za saditev. — Zahtevajte
tako brezplačen katalog od
DOBRO KAUFER, Farkašič 3 pri Sisku

Restavracijo

večje gostilniško podjetje, vzame takoj v najem
dobro situiran strokovnjak. Ponudbe na naslov:
Adolf Santl, Maribor, Koroška cesta 3.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista,

izvršujejo vsi upravni posli in dajejo

pojasnila ki spadajo v delokrog uprav-

ništva lista.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno
vest, da je naš blagi mož, brat, svak, stric, gospod

Franc Bergant

posestnik in ključar župne cerkve

v 64. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v petek, dne 12. novembra ob pol 9 izpred

hiše žalosti na župno pokopališče v Retečah.

Reteče, dne 10. novembra 1937.

Zalujoča žena Frančiška roj. Avguštin, sestra Marija Kuralt

in ostalo sorodstvo.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo glo-
boko potrto vest, da nam je neizprosna smrt nenadoma ugrabila
ljubljenega moža, oziroma očka, brata, gospoda

Milana Kravanja

trgovca in posestnika

ki nas je dne 9. novembra ob pol 9 zjutraj, v 50. letu starosti,

zapustil same.

Pogreb bo v četrtek, dne 11. novembra ob 4 popoldne iz

hiše žalosti na domače pokopališče v Cerknici.

Maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Cerknica, dne 9. novembra 1937.

Zalujoči:

Zenka roj. Cerjak, soproga; Miloš in Boris, sinova

in ostali sorodniki.

Agnes Günther:

139

Dušica - Rožamarija

Lahni koraki so se mu približali. Nekdo je bil
vetopil. Toda on ni dvignil glave. Kot mrtev je
ležal na tleh ter stiskal pesti pred obraz... Kar
je zabrela luč. Stara dama bi se bila malodane
spotaknila ob njem.

»Harro, morala sem vendarle posiliti otroka z
morijem. Zalovala je radi tebe in bala se je zate.
Zdaj si ali vsaj mirno počiva.«

Harro se je vrgel na nizko zofo in teta Ulrika
je sedela pri njem vsa resna in z dvignjeno glavo.
»Pozvala sem Babeto, da čuva pri Rožamariji.
Morala sem Roži obljubiti, da se vrnem, sicer bi
tega ne bila zaužila. Veti Harro, to boš že
moral prebresti!« Toda ta odgovori:

»Ne morem! Tako mi je laže. Danes sem kakor
hud pes. To je gotovo tudi božja volja! In divje
se je nasmejla.

»Da, Harro, Roža se bo morala s teboj še
hudo bojevati. Nikar si ne domišljuj, da ne ve,
kaj uganjaš! Njej je vse znano. To bo tudi božja
volja, da je morala to od tebe čuti, Harro!«

Harro je molčal nekaj časa, končno pa je iz-
pregovoril:

»Čemu si me prevarila za ves ta čas?«

»Harro, morala sem se ravnati po navodilih
dvornega svetnika. Tako kot danes še ni bilo
nikdar. In ustrašila sem se te in bojim se, kaj
vse še bo uboga Rožamarija imela pretrpeti s te-
boj. Ko si pa takšen, Harro! Niti v svojem na-
ročju je ne moreš mirno držati, čeprav bi moral
vedeti, kako jo s tem osrečuješ in kako hvaležna
ti je za to. In ti moraš pobegniti in naju pustiti
samile!«

»Tako mirno zraven etati in zreti v veo to
bedo, tega se še nisem naučil, kakor ti, teta Uli.«
je zastokal Harro. »Ko bi bila ti vsaj tako dobra
bi me pustila samega z njo! Ne zahtevam nič

več! Toda ti me polagaš na bodičasto posteljo,

čeprav sem že neizrekljivo ranjen.«

»Saj bi tudi jaz rajši sedela pri Roži kot pri
tebi in poslušala njeno šepetanje o nebeskih vrto-
vih in o Martovi materi. Toda, žal, morala sem
priti k tebi, Roža sama je to zahtevala.«

»Ti bi me naj tolažila, teta Ulrika, kaj ne?
Seveda opravišajo to službo na način, ki je tebi
lasten, toda morda ne docela tako, kakor si jo je
zamašila Roža.«

»Tolažiti,« je kriknila teta Ulrika s svojim
najboljim glasom. »Tolažiti? Kot bi za to še
vobče bilo mogoče najti tolažbo! Jaz je ne poznam.
Ako jo moraš izgubiti, te niti Bog v nebesih ne
more potolažiti. Ne, tega ne doumem! Ti moraš
prebresti vse bolečine. Temu se ne izogneš! Da
bi hotel še vedno varati samega sebe, to je brez
vsake vrednosti. Reka in most! Poznam jo! Raz-
mišljam samo, kako bi ji olajšali prehod. Iz same
ljubezni, emo bili neusmiljeni z njo. Nismo poslali
niti po gospeca samostanskega pridigarja, ki si
ga je zaželela, tako emo se vdali volji zdrav-
nikov... Seveda je bolje, da se ne bližajo Roži,
dokler si tak kakršni si pravkar!«

»Ako imaš še pripravljeno zame kako ost,
poženi jo vame, toda brž! Jaz sem bil že mišljenja,
da me pričinjaš res tolažiti.«

»Harro, kaj mi je storiti s teboj in z Rožo?
Moraš se naučiti, da jo mirno poslušaj, kadar
govori o nebeskih vrtovih. Kruto je to zate, zelo
kruto! Moraš se privaditi, da jo držiš čisto mirno
v svojem naročju, kadar ji srce v preih trčaja
kakor ubogi ptiček. Moraš se malce poslati z njo,
kadar je toliko utrujena, da ne more odreti oči.
Kadar ji je najhujše, je ne smeš odložiti in po-
bebniti. Ona se vendar tudi ekrbno izogiba, da
bi ti ranila srce.«

Pomislil, Harro! Ona bi lahko objokovala
svoje mlado življenje, plakala za svojim otrokom.
Jadikovala radi bridkega trpljenja, ki jo je tako
nezasluženo začelo. Toda o vsem tem niti glasil!
Jaz jo gledam, ob vsaki uri zrem v njen bolestni

obraz in čedalje se mi dozdeva veličastnejša...
Tako mila in nežna je videti in vendar ima toliko
jekla v sebi... Toda ne, to je zlato, krasno čisto
zlato, ki se davno bolj sveti od njenih nebeskih
solz!«

Harro je potegnil svojo roko izpod glave, jo
iztegnil ter rekel:

»Odkod?« Nato je znova umolknil.

»Ti misliš, odkod boš vzel moč! Tu bi ti lahko
marsikaj povedala, Harro, toda ti ne boš maral
poslušati. Zdaj ti malo koristi tvoja Thorsteinska
trma. — Pomaga ti pa Roža sama. Jutri se bo
prestrašila, če se bo spomnila, kaj vse je govo-
rila... Ko bi ti mogel prav uvideti, kako ti je
vdano njeno srce! —«

»Uvideti,« je vzkliknil Harro. »Kot bi bilo
vobče treba pojasniti!«

»To smatram za potrebno, kajti nekako mora
vedno čutiti tvojo osebo... Radi tega sem ti dala
pravkar morfija. Če o vsem tem razmišljaš, moraš
priti do prepričanja, da se ji ne smeš prikazovati
kot podivjan možakar. Moraš stisniti zobe ter ji
pripraviti, kar le mogoče mnogo lepih ur. —«

Harro, ti si dosegel sedem blagrov. Ne raz-
burjaj se torej, kot bi se ne bila nikogar na svetu
zadela slična usoda. Marsikateri imajo s krivdo
obremenjeno srce, morajo po lastni krivdi zreti v
grobove. Ti si svojo Rožo neizmerno osrečil, njeno
srce je polno te sreče. Joči se, moj ubogi dečko,
le izjoči se, to razbremenijo srce! Roža vedno pravi:
Harro me je pobral, ko sem bila na pol zmrznjena
ter me je nosil na svojih rokah, dokler so mu to
dovolili. Ona te povzdiguje v nebo. Tako jo moraš
znova vzeti v naročje ter jo ponesti tja z ljubez-
nivimi,